

Limes – 2018

*A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
tudományos évkönyve*

*Науковий вісник
Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II*

*Scientific Bulletin
of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ

LIMES

Науковий вісник
Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці ІІ

2018
Том V

Берегове–Ужгород
2018

Науковий вісник «LIMES» засновано у 2014 році та видається за рішенням Вченої ради Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці ІІ. У науковому віснику публікуються наукові статті викладачів та студентів Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці ІІ, а також дослідження українських та іноземних учених угорською, українською та англійською мовами. Цей том «LIMES» об'єднує праці з економіки, математики, фізики, біології, педагогіки, історії та суспільствознавства.

**Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ №20762-10562Р від 08.05.2014 р.**

*Рекомендовано до друку Вченою радою Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці ІІ
(протокол № 5 від 19.12.2018 р.)*

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Льдіко Орос, кандидат педагогічних наук (кафедра педагогіки та психології, ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ)

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ РЕДАКТОР:

Слизавета Молнар Д, доктор філософії з гуманітарних наук, спеціальність «історія»
(кафедра історії та суспільних дисциплін, ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Адальберт Бовді, доктор фізико-математичних наук, професор
(кафедра математики та інформатики, ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ)

Адальберт Рац, доктор філософії з природничих наук, спеціальність «науки про землю: петрологія»
(кафедра історії та суспільних дисциплін, ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ)

Бейла Надь, кандидат біологічних наук, доцент (кафедра біології та хімії, ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ)

Віра Протопопова, доктор біологічних наук, професор (кафедра біології та хімії, ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ)

Золтан-Шандор Варга, доктор біологічних наук, професор-емерит
(кафедра еволюційної зоології та біології людини, Дебреценський університет)

Йосип Молнар, кандидат географічних наук (кафедра географії та туризму, ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ)

Лорант-Денеш Давід, габілітований доктор у галузі «регіональні науки», професор
(Інститут економіки та розвитку регіонів, Університет ім. Святого Іштвана)

Маргарета Кейс, кандидат історичних наук (кафедра філології, ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ)

Марія Ген, кандидат біологічних наук, габілітований доктор у галузі «науки про довкілля»
(кафедра ботаніки, Університет ім. Святого Іштвана)

Олександр Бергхауер, кандидат географічних наук (кафедра географії та туризму, ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ)

Роберт Бачо, доктор економічних наук (кафедра обліку і аудиту, ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ)

Юрій Жигуц, доктор технічних наук, професор (кафедра математики та інформатики, ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ)

ВІДПОВІДАЛЬНИ ЗА ВИПУСК:

Василь Брензович, кандидат історичних наук (Благодійний фонд за ЗУІ)

ТЕХНІЧНЕ РЕДАГУВАННЯ: Олександр Добош

ВЕРСТКА: Вікторія Товтін, Олександр Добош

КОРЕКТУРА: Льдіко Гріца-Варцаба, Томаш Врabelь, Олександр Кордонець

ОБКЛАДИНКА: Ласло Веждел

УДК: Бібліотечно-інформаційний центр «Опаці Черє Янош» при ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ

За зміст опублікованих статей відповідальність несуть автори.

Друк наукового вісника здійснено за підтримки уряду Угорщини:

KÉSZÜLT A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

Засновник: Благодійний фонд Закарпатського угорського педагогічного інституту (від 2016 року Благодійний фонд За Закарпатський угорський інститут)

Видавництво: Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ (Адреса: пл. Кошута 6, м. Берегове, 90202. Веб-сторінка: www.kmf.uz.ua Електронна пошта: foiskola@kmf.uz.ua Тел.: (00 380-3141) 4-28-29) та ТОВ «РІК-У» (Адреса: вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88000. Електронна пошта: print@rik.com.ua)

Поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»

UKRAJNA OKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYOS MINISZTERIUMA
II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA

LIMES

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
tudományos évkönyve

2018
V. évfolyam

Beregszász–Ungvár
2018

A „LIMES” című tudományos évkönyv 2014-ben alapított és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsának határozata alapján jelenik meg. A tudományos évkönyv a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tanárainak, hallgatóinak munkáit, valamint ukrainai és külföldi tudósok magyar, ukrán és angol nyelvű tanulmányait adja közre. A „LIMES” jelen kötete a közgazdaság-, matematika-, fizikai, biológiai, nevelés-, történelem- és társadalomtudomány különböző területeit öleli fel.

Nyomatott tömegtájékoztatói eszközök állami nyilvántartásának igazolása:
széria: KB № 20762-10562P; kiadta: Ukrajna Állami Nyilvántartási Szolgálat 2014.05.08-án.

*Kiadásra javasolta a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa
(2018.12.19., 5. számú jegyzőkönyv).*

FŐSZERKESZTŐ:

dr. Orosz Ildikó, PhD (Pedagógia és Pszichológia Tanszék, II. RF KMF)

FELELŐS SZERKESZTŐ:

dr. Molnár D. Erzsébet, PhD (Történelem- és Társadalomtudományi Tanszék, II. RF KMF)

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

dr. Bacsó Róbert, a közgazdaság-tudományok doktora (Számvitel és Auditálás Tanszék, II. RF KMF)

dr. Berghauer Sándor, PhD (Földtudományi és Turizmus Tanszék, II. RF KMF)

prof. dr. Bódi Béla, a fizika- és matematika tudományok doktora (Matematikai és Informatika Tanszék, II. RF KMF)

prof. dr. habil. Dávid Lóránt Dénes (Regionális Gazdaságtani és Vidékfejlesztési Intézet, Szent István Egyetem)

dr. habil. Höhn Mária, a biológiai tudományok kandidátusa (Növénytani Tanszék, Szent István Egyetem)

dr. Kész Margit, PhD (Filológia Tanszék, Magyar Tanszéki Csoport, II. RF KMF)

dr. Molnár József, PhD (Földtudományi és Turizmus Tanszék, II. RF KMF)

dr. Nagy Béla, a biológiai tudományok kandidátusa (Biológia és Kémia Tanszék, II. RF KMF)

prof. dr. Protopopova Vira, a biológiai tudományok doktora (Biológia és Kémia Tanszék, II. RF KMF)

dr. Rácz Béla, PhD (Történelem- és Társadalomtudományi Tanszék, II. RF KMF)

prof. dr. Varga Zoltán Sándor, a biológiai tudományok doktora, professor emeritus
(Evolúciós Allattani és Humánbiológiai Tanszék, Debreceni Egyetem)

prof. dr. Zsiguc György, a műszaki tudományok doktora (Matematikai és Informatika Tanszék, II. RF KMF)

A KIADÁSÉRT FELEL:

dr. Brenzovics László, PhD (Kárpátaljai Magyar Főiskoláért Jótékonyági Alapítvány)

Műszaki szerkesztés: Dobos Sándor

Tördelés: Tótin Viktória, Dobos Sándor

Korrektúra: Grica-Varcaba Ildikó, Vrabely Tamás, Kordonec Olekszandr

Borítóterv: Vezsdel László

ETO-besorolás: a II. RF KMF Apáczai Csere János Könyvtára

A közölt tanulmányok tartalmáért a szerzők a felelősek.

A tudományos évkönyv megjelenését Magyarország kormánya támogatja:

Alapító: Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskola Jótékonyági Alapítványa (2016-tól Kárpátaljai Magyar Főiskoláért Jótékonyági Alapítvány)

Kiadó: a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (Cím: 90202 Beregszász, Kossuth tér 6. Honlap: www.kmf.uz.ua E-mail: foiskola@kmf.uz.ua Tel.: (00 380-3141) 4-28-29) és a „RIK-U” Kft. (Cím: 88000 Ungvár, Gagarin u. 36. E-mail: print@rik.com.ua)

Nyomdai munkák: „RIK-U” Kft.

© A szerzők, 2018

© A szerkesztők, 2018

ISSN 2411-4081

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
FERENC RÁKÓCZI II TRANSCARPATHIAN HUNGARIAN COLLEGE OF HIGHER EDUCATION

LIMES

Scientific Bulletin
of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education

2018
Volume V

Berehove–Uzhhorod
2018

UDC 001.89(058)
L 67

The scientific bulletin “LIMES” was established in 2014 and is published according to the resolution of the Academic Council of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education. The scientific bulletin publishes in Hungarian, Ukrainian and English languages students' and teachers' academic studies of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, and researchers' academic articles from Ukraine and abroad. The given volume of “LIMES” contains academic studies and articles in Economics, Mathematics, Physics, Biology, Pedagogy, History and Social Sciences.

**Certificate of State Registration of Printed Mass Media, Series KB, No. 20762-10562P,
Issued by the State Registration Service of Ukraine on the 8th of May, 2014**

*Recommended to publication by the Academic Council of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian
Hungarian College of Higher Education, record No. 5 of December 19, 2018*

EDITOR-IN-CHIEF:

Ildikó Orosz, PhD (Department of Pedagogy and Psychology, Transcarpathian Hungarian College)

MANAGING EDITOR:

Erzsébet Molnár D., PhD (Department of History and Social Sciences, Transcarpathian Hungarian College)

EDITORIAL BOARD:

Béla Bódi, D.Sc. in Physics and Mathematics, professor
(Department of Mathematics and Computer Science, Transcarpathian Hungarian College)

Béla Nagy, C.Sc. in Biology (Department of Biology and Chemistry, Transcarpathian Hungarian College)

Béla Rácz, PhD (Department of History and Social Sciences, Transcarpathian Hungarian College)

József Molnár, PhD (Department of Geography and Tourism, Transcarpathian Hungarian College)

Lóránt Dénes Dávid, PhD, habilitation, professor
(Institute of Regional Economics and Rural Development, Szent István University)

Margit Kész, PhD (Department of Philology, Hungarian Departmental Group, Transcarpathian Hungarian College)

Mária Höhn, C.Sc. in Biology, habilitation (Department of Botany, Szent István University)

Róbert Bacsó, D.Sc. in Economics (Department of Accounting and Auditing, Transcarpathian Hungarian College)

Sándor Berghauer, PhD (Department of Geography and Tourism, Transcarpathian Hungarian College)

Vira Protopopova, D.Sc. in Biology, professor
(Department of Biology and Chemistry, Transcarpathian Hungarian College)

Yurij Zhiguts, D.Sc. in Technical Sciences, professor
(Department of Mathematics and Computer Science, Transcarpathian Hungarian College)

Zoltán Sándor Varga, D.Sc. in Biology, professor emeritus
(Department of Evolutionary Zoology and Human Biology, University of Debrecen)

RESPONSIBLE FOR PUBLISHING:

László Brenzovics, PhD (Charitable Foundation of Transcarpathian Hungarian College)

Technical editing: Sándor Dobos

Page proof: Viktória Tótin, Sándor Dobos

Proof-reading: Ildikó Gríca-Varcaba, Oleksandr Kordonec, Tamás Vrabely

Cover design: László Vezsdel

Universal Decimal Classification (UDC): The Apáczai Csere János Library of Transcarpathian Hungarian College

Authors are responsible for the content of academic studies and articles.

The publication of the scientific bulletin is sponsored by the government of Hungary:

Founder: Charitable Foundation of Transcarpathian Hungarian Pedagogical College (after 2016 Charitable Foundation “In support of the Transcarpathian Hungarian College”)

Publishing: Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education (Address: Kossuth square 6, 90202, Berehove, Ukraine. Website: www.kmf.uz.ua E-mail: foiskola@kmf.uz.ua Tel.: (00 380-3141) 4-28-29) and “RIK-U” LLC (Address: Gagarin Street 36, 88000 Uzhhorod, Ukraine. E-mail: print@rik.com.ua)

Printing: “RIK-U” LLC

© The Authors, 2018

© The Editors, 2018

ISSN 2411-4081

© Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, 2018

3MICT-TARTALOM-CONTENT

CSEHNÉ PAPP IMOLA-VINÁRNÉ BELLÁSZ ZSUZSANNA: <i>Új jelenségek a munkaerőpiacon: a munkaerőhiány</i>		11
R. FEDOR ANITA: <i>A kisgyermekes nők emberi tőkeberuházása a gyermekgondozási szabadság alatt</i>		23
ZHIGUTS, YURIJ-KUDLOTYÁK, CSABA-PALLAY, DEZSŐ: <i>Perspective Hardening Technologies Are Based on Laser Surface Hardening and Self-propagating High-temperature Synthesis</i>		37
VOLOSCSUK MIKLÓS: <i>Kárpáti Bioszféra Rezervátum. Története, nemzetközi elismerések, területi struktúrája, természeti és kulturális értékek, védelem</i>		41
AMBRUS JENŐ: <i>Hivatalos rendezvények protokollja</i>		47
SZUPERÁK ALEXANDRA: <i>A magyar nyelvű színjátszás fejlődésének lehetőségei Kárpátalján a rendszerváltás éveiben</i>		79
BÚS, IMRE: <i>Virtuality and Development: Philosophical, Aesthetic, Psychological and Pedagogical aspects</i>		87
КИШ, ЮЛІАННА: <i>Педагогічні аспекти діяльності дитячих інструментальних ансамблів</i>		97
NAGY BÉLA-KOHUT ERZSÉBET-MOLNÁR LÁSZLÓ-ABLONCI ANNAMÁRIA: <i>A természettudományi oktatás gyakorlatának és a diákok természettudományos érdeklődésének vizsgálata magyarországi és kárpátaljai tanárok és diákok körében</i>		105
SZERB GYÖRGY-SZERB BOGLÁRKA: <i>A szabadidősport-események helye a magyar felsőoktatásban és a Kaposvári Egyetemen. A sportesemények mint a vállalkozások, a közösségépítés és az egyetemi imázs építésének eszközei</i>		117
SZABÓ, NOÉMI: <i>The importance of cross-linguistic interaction in third language learning</i>		125
KACSUR, ANNAMÁRIA: <i>Motivation to learn English of learners of upper primary forms</i>		139

СЕМРАД, ОМЕЛЯН: *В.І.Вернадський – перший президент Української академії наук (до 100-річчя заснування НАН України).....* **151**

RÁCZ BÉLA: *Adalékok Beregszász mai területének legkorábbi történetéhez.....* **155**

DANCS GYÖRGY: *Közegészségügy és orvosi eljárások az 1831-es kolerajárvány idején Bereg vármegyében.....* **163**

SZAKÁL IMRE: *Az első világháborúban elesett beregszászi katonák emlékezete.....* **179**

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola ESEMÉNYNAPTÁRA a 2016/2017. tanév I–II. félévére..... **203**

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola ESEMÉNYNAPTÁRA a 2017/2018. tanév I–II. félévére..... **209**

HIVATALOS RENDEZVÉNYEK PROTOKOLLJA

AMBRUS JENŐ

nagykövet, miniszteri főtanácsadó, korábbi állami, miniszterelnöki protokollfőnök; szakterülete az állami protokoll, rangsorolás és szertartásrend; e tárgyban a Nemzeti Közszerzői Egyetem óraadó tanára, a tankönyv és a Diplomáciai Lexikon társszerzője, előad a Széchenyi István Egyetemen is

Hivatalos rendezvény az, melyet jogszabály ír elő, vagy amelyet egy közhatalmi szervezet kezdeményez. Egy ilyen ünnepség szervezése alkalmat ad a közösség számára, hogy felidézze és megerősítse elkötelezettségét a közös értékek, hagyományok iránt. A protokollszabályok betartása és betartatása, a zászlódísz, a koszorúk elhelyezése érzékeny pontot érinthet egy nyilvános hivatalos rendezvényen. A jogszabályok, az előírások betartása, de főként a hazai és a helyi szokások, a gyakorlat és a jó modor az, mely a legnagyobb segítség egy sikeres ünnepség megrendezéséhez.

ABSTRACT

Офіційним вважається захід, проведення якого передбачене законодавством або який ініціюється органами влади. Організація таких урочистостей дає можливість суспільству, громаді згадати спільні цінності та традиції, посилити відчуття єдності. Дотримання вимог протоколу, розміщення прапорів, покладання вінків є чутливим моментом на публічному офіційному заході. Дотримання норм законодавства, правил протоколу, але особливо вітчизняних та місцевих традицій, практика та хороший тон є найбільшою допомогою та запорукою успішного проведення свята.

RENDEZVÉNYTÍPUSOK

Hivatalos megemlékezések:

A nemzeti megemlékező rendezvények célja az adott esemény, annak szereplőinek vagy áldozatainak felidézése, az eseményhez kapcsolódó közös nemzeti emlékezet fenntartása és erősítése.

Állami ünnepek, emléknapok

1. A magyarországi németek elhurcolásának és elűzetésének emléknapja (január 19.)

Jogalap: 103/2013. (XII. 20.) országgyűlési határozat

2. A kommunizmus áldozatainak emléknapja (február 25.)

Az Országgyűlés 2000. június 16-án elfogadott határozatával minden év február 25-ét kommunizmus áldozatainak emléknapjává

nyilvánította. (58/2000. (VI. 16.) országgyűlési határozat) 1947-ben ezen a napon Kovács Bélát, a Független Kisgazdapárt főtitkárát a megszálló szovjet hatóságok jogellenesen letartóztatták, majd a Szovjetunióba hurcolták. A mentelmi jogától megfosztott képviselő nyolc évet töltött börtönökben és munkatáborokban.

3. Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc évfordulója (március 15.)

Nemzeti ünnep az 1848-as forradalom és szabadságharc emlékére (Alaptörvény Alapvetés J) cikk (1) bekezdés a) pont)

4. A holokauszt magyarországi áldozatainak emléknapja (április 16.)

2001 óta minden év április 16-án a holokauszt magyarországi áldozataira emlékezünk. (1/2004. (IV. 6.) országgyűlési politikai nyilatkozat) 1944-ben e napon kezdődött a magyarországi zsidók gettókba tömörítése

Kárpátalján. Az ezt követő hónapok során több mint 400 000 zsidót zártak gyűjtőtáborokba, majd hurcoltak el Magyarországról Auschwitz-Birkenaubá. Később a nemzetiszocialista rendszer más csoportokat is üldözött vagy próbált megsemmisíteni, így a romákat, a fogyatékkal élőket, a homoszexuálisokat és a rendszer politikai ellenségeit.

5. A magyar hősök emlékűnepe (május utolsó vasárnapja)

A magyar hősök emlékének megörökítéséről és a magyar hősök emlékűnepeéről szóló 2001. évi. LXIII. törvény

6. A nemzeti összetartozás napja (június 4.)

Június 4-én, az 1920-as trianoni békediktátum aláírásának évfordulóján nemzetünk határokön átívelő egységére emlékezünk. (101/2010. (X. 21.) országgyűlési határozat)

7. Nagy Imre és mártírtársai újratemetésének emléknapja (június 16.)

Több évtizedes néma gyász és eltemetett fájdalom után, 1989. június 16-án Nagy Imre egykori miniszterelnök és a jeltelen sírba temetett áldozatok végre valódi megnyugvásra lelhetek. Az esemény jelképezi a hazugság erőszakos, évtizedekig tartó hatalmának megszűnését, az igazság és a szabadság eszményeinek érvényre jutását. Az újratemetés méltó szimbóluma a rendszerváltoztatás ígéretének és a demokratikus Magyarország létrejöttének. (59/2002. (IX. 20.) OGY-határozat az 1956. évi forradalom és szabadságharc eseményeivel, valamint Nagy Imre miniszterelnök mártírhalálával összefüggő történelmi ünnepek méltó megünnepléséről.)

8. A nándorfehérvári diadal emléknapja (július 22.)

A nándorfehérvári diadal a magyar-oszmán/török háborúk egyik legjelentősebb eseménye. 1456. július 4–21. között a

keresztény magyar és szerb katonák, Szilágyi Mihály vezetésével hősiessé védtek Nándorfehérvár várát II. Mehmed török szultán hatalmas túlerőben lévő seregével szemben, majd július 22-én, Hunyadi János és Kapisztrán János vezetésével a vár melletti csatában győzelmet arattak az oszmán/török csapatok felett. (58/2011. (VII.7.) országgyűlési határozat.)

9. Államalapító Szent István ünnepe (augusztus 20.)

Augusztus 20-án I. István szentté avatásának napjára (1083. augusztus 20.) emlékezünk, amely 1991-től államalapító Szent István napjaként ismét hivatalos állami ünnep. (Alaptörvény Alapvetésének J) cikk (1) bekezdés b) pont)

10. Aradi vértanúk emléknapja (október 6.)

Az aradi vértanúkat a szabadságharc bukása után, 1849. október 6-án végezték ki, a bécsi forradalom és Theodor Baillet von Latour császári hadügyminiszter meggyilkolásának első évfordulóján. Azóta a forradalom és szabadságharc vérbefojtásának gyásznapiaként emlékezünk október 6-ára. (A nemzeti gyászról szóló 237/2001. (XII.10.) korm. rendelet)

11. A szabadság napja, az 1956-os forradalom és szabadságharc évfordulója (október 23.)

Október 23-án emlékezünk az 1956-os forradalomra és szabadságharcra, amely a magyar nép a sztálinista diktatúra elleni forradalma és a szovjet megszállás ellen folytatott szabadságharca, a XX. századi magyar történelem egyik legmeghatározóbb eseménye volt. A honlapon megtalálhatóak a nemzeti ünnep programjai, történelmi kronológia, korhű rölapok, személyes történetek, valamint egy kvíz 1956 eseményeihez kapcsolódóan. (Alaptörvény Alapvetés J) cikk (1) bekezdés c) pont)

12. A nemzeti gyász napja (november 4.)

Az 1956-os forradalom és szabadságharc leverésének emléknapja. (A nemzeti gyászcsoportról szóló 237/2001. (XII. 10.) korm. rendelet)

13. A Szovjetunióba hurcolt magyar politikai rabok és kényszermunkások emléknapja november 25. (41/2012. (V. 25.) oOrszággyűlési határozat)14. Magyarország karácsonya (korm. határozat 1.b) pont bk) alpont)

Ezeket a megemlékezéseket jogszabály írja elő, és a közösségeket a kormány megbízott felkéri a megünneplésére. A nemzeti ünnepek megtartása természetes, a többi eseményről nem emlékezik meg minden közösség minden évben. Ugyancsak a közösség történelméről és hagyományaitól függ, hogy a nem kötelezően előírt megemlékezések közül melyikeket tartja meg.

Egyéb rendezvények:

A hivatalos nemzeti rendezvényeken kívül a polgármesterek szabadon dönthetnek az állampolgárok, helyi és központi hivatalos személyiségek fogadásáról a különféle, általában szervezett helyi rendezvényeken (avatás, jókívánságok átadása, köszöntések, megemlékezések, falunap). A protokoll megtartása ezeken is kötelező.

RANGOK ÉS ELSŐBBSÉGEK

I. Főszabály a testületek és személyek rangsorolására, ha a hivatalos állami rendezvényt Budapesten szervezik, és a résztvevők személyre szóló meghívót kaptak (tehát nem testületként):

I. Meghívó az államfő, kormányfő és az Országgyűlés elnöke:

1. Köztársasági elnök
2. A korábbi köztársasági elnökök hivatali idejük sorrendjében

3. Miniszterelnök

4. A korábbi miniszterelnökök hivatali idejük sorrendjében

5. Az Országgyűlés elnöke

6. Az Országgyűlés korábbi elnökei hivatali idejük sorrendjében

7. Az Alkotmánybíróság elnöke

8. Az Alkotmánybíróság korábbi elnökei hivatali idejük sorrendjében

9. A Kúria elnöke

10. A Kúria, illetve LB korábbi elnökei hivatali idejük sorrendjében

11. A legfőbb ügyész

12. A történelmi egyházak vezetői

13. Miniszterelnök-helyettes

14. Az Országgyűlés háznapja

15. Az Országgyűlés alelnökei

16. Az Alkotmánybíróság elnökhelyettese

17. A Kúria elnökhelyettese

18. A legfőbb ügyész helyettese

19. Kormánytagok (MK, ME, tárcák ábécérend szerint)

20. Az Alkotmánybíróság tagjai

21. Az ÁSZ elnöke

22. A Költségvetési Tanács elnöke

23. Az alapvető jogok biztosa

24. Az Országos Bírósági Hivatal elnöke

25. Az OGY pártjai elnöke, frakcióvezetői

26. Az Országgyűlés főigazgatója

27. Az ÁSZ alelnöke

28. Az Egyenlő Bánásmód Hatóság elnöke

29. A Gazdasági Versenyhivatal elnöke

30. A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnöke

31. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elnöke

32. A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal elnöke

33. Az MNB elnöke

34. Az MTA elnöke
35. Az MMA elnöke
36. A főpolgármester
37. Az MK és a ME államtitkárai
38. A tárcák államtitkárai (abc)
39. Az MK és a ME közigazgatási államtitkárai, a tárcák közigazgatási államtitkárai (abc)
40. Kormánybiztosok
41. A Közbeszerzési Hatóság elnöke
42. Az Egyenlő Bánásmód Hatóság elnökhelyettese
43. A Gazdasági Versenyhivatal elnökhelyettese, a Versenytanács elnöke
44. A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnökhelyettese
45. A Nemzeti Választási Iroda elnöke
46. A Központi Statisztikai Hivatal elnöke
47. Az Országos Atomenergia Hivatal főigazgatója
48. A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala elnöke
49. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal elnöke
50. A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal elnöke
51. A Kormányzati Ellenőrzési Hivatal elnöke
52. A Magyar Nyelvstratégiai Intézet igazgatója
53. A Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnöke
54. A Nemzeti Kommunikációs Hivatal elnöke
55. A Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal főigazgatója
56. A Terror-elhárítási Információs és Bűnügyi Elemző Központ főigazgatója
57. Az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő főigazgatója
58. Az Állami Egészségügyi Ellátó Központ főigazgatója
59. A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ elnöke
60. Az Oktatási Hivatal elnöke
61. A Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő mb. főigazgatója
62. Az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet főigazgatója
63. Az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság főigazgatója
64. Országos Tisztifőorvosi Hivatal vezetője, országos tiszti főorvos
65. A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság főigazgatója
66. A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal elnöke
67. Az Országos Meteorológiai Szolgálat elnöke
68. A Nemzeti Befektetési Ügynökség elnöke
69. Az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság főigazgatója
70. A Magyar Államkincstár elnöke
71. A Nemzeti Akkreditáló Hatóság főigazgatója
72. A Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal főigazgatója
73. A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elnöke
74. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elnökhelyettese
75. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala főigazgatója
76. A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal elnökhelyettese
77. Az MNB elnöke helyettese
78. Az MTA elnöke helyettese
79. Az MMA elnöke helyettese
80. A főpolgármester helyettese
81. A miniszterelnöki biztosok
82. A miniszterelnöki megbízottak
83. A KEH főigazgatója és igazgatói
84. Az OGY bizottságainak elnökei
85. Elnöki titkárságvezető, Országgyűlés Hivatala

86. Az Országgyűlés Hivatala főigazgató-helyettesei
87. Az Országgyűlés Hivatala külügyi igazgatója
88. Az Országgyűlés Hivatala közgyűjteményi és közművelődési igazgatója
89. A Független Rendészeti Panasztestület elnöke
90. Az Alkotmánybíróság főtítkára
91. Az Állami Számvevőszék főtítkára
92. Az alapvető jogok biztosának helyettese
93. Az Alapvető Jogok Biztosa Hivatala főtítkára
94. Az Országos Bírósági Hivatal elnökhelyettese
95. A Nemzeti Földalapkezelő Szervezet elnöke
96. A Nemzeti Emlékezet Bizottsága elnöke
97. A Magyar Kormánytisztviselői Kar elnöke
98. Az MK és a ME helyettes államtitkárai
99. A tárcák helyettes államtitkárai (abc)
100. A Közbeszerzési Hatóság Titkársága főtítkára
101. A Közbeszerzési Döntőbizottság elnöke
102. A Nemzeti Választási Iroda általános elnökhelyettese
103. A Nemzeti Választási Iroda gazdasági elnökhelyettese
104. A Központi Statisztikai Hivatal elnökhelyettese
105. Az Országos Atomenergia Hivatal főigazgató-helyettese
106. A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal elnökhelyettesei
107. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala főigazgató-helyettese
108. Az Országgyűlés Hivatala igazgató-helyettesei
109. Az Országgyűlés Hivatala, elnöki titkárság-vezető-helyettes
110. A Független Rendészeti Panasztestület tagjai
111. Az Állami Számvevőszék számvevő igazgatói
112. A Nemzeti Emlékezet Bizottsága tagjai
113. A fővárosi és megyei kormányhivatalok vezetői
114. Miniszteri biztosok, továbbá:
115. Egyetemi rektorok
116. Múzeumok, kulturális intézmények vezetői
117. Kiemelkedő személyiségek (országgyűlési képviselő, nemzetiségi szószóló, EP-képviselő)
- Budapesten szervezett rendezvények esetében, ha azon a köztársasági elnök, a Kormány nem vesz részt, a budapesti kormány megbízottat illeti a második hely az Országgyűlés elnöke után.
- II. Rendezvény Budapesten, meghívó a főpolgármester, akit a második hely illet meg a fővendég után, mint meghívó házigazda:**
1. Köztársasági elnök
 2. A korábbi köztársasági elnökök hivatali idejük sorrendjében
 3. Miniszterelnök
 4. A korábbi miniszterelnökök hivatali idejük sorrendjében
 5. Az Országgyűlés elnöke
 6. Az Országgyűlés korábbi elnökei hivatali idejük sorrendjében
 7. Az Alkotmánybíróság elnöke
 8. Az Alkotmánybíróság korábbi elnökei hivatali idejük sorrendjében
 9. A Kúria elnöke
 10. A Kúria, illetve LB korábbi elnökei hivatali idejük sorrendjében
 11. A legfőbb ügyész
 12. A történelmi egyházak vezetői

13. Miniszterelnök-helyettes
14. Az Országgyűlés háznapja
15. Az Országgyűlés alelnökei
16. Az Alkotmánybíróság elnökhelyettese
17. A Kúria elnökhelyettese
18. A legfőbb ügyész helyettese
19. Kormánytagok (MK, ME, tárcák ábécérend szerint)
20. Az Alkotmánybíróság tagjai
21. A vezérkari főnök
22. Az országos rendőrfőkapitány
23. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara elnöke
24. A budapesti kormány megbízott
25. A főváros országgyűlési képviselői
26. A fővárosi közgyűlés elnöke
27. A főpolgármester helyettese
28. A budapesti egyetemek rektorai
29. A Fővárosi Törvényszék elnöke
30. A fővárosi ügyész
31. A budapesti rendőrfőkapitány
32. Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara elnöke
33. Az ÁSZ elnöke
34. A Költségvetési Tanács elnöke
35. Az alapvető jogok biztosa
36. Az Országos Bírósági Hivatal elnöke
37. Az OGY pártjainak elnöke, frakcióvezetői
38. Az Országgyűlés főigazgatója
39. Az ÁSZ alelnöke
40. Az Egyenlő Bánásmód Hatóság elnöke
41. A Gazdasági Versenyhivatal elnöke
42. A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnöke
43. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elnöke
44. A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal elnöke
45. Az MNB elnöke
46. Az MTA elnöke
47. Az MMA elnöke
48. Az MK és a ME államtitkárai
49. A tárcák államtitkárai (abc)
50. Az MK és a ME közigazgatási államtitkárai, a tárcák közigazgatási államtitkárai (ábécérend szerint)
51. Kormánybiztosok
52. A Közbeszerzési Hatóság elnöke
53. Az Egyenlő Bánásmód Hatóság elnökhelyettese
54. A Gazdasági Versenyhivatal elnökhelyettese, a Versenytanács elnöke
55. A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnökhelyettese
56. A Nemzeti Választási Iroda elnöke
57. A Központi Statisztikai Hivatal elnöke
58. Az Országos Atomenergia Hivatal főigazgatója
59. A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala elnöke
60. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal elnöke
61. A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal elnöke
62. A Kormányzati Ellenőrzési Hivatal elnöke
63. A Magyar Nyelvstratégiai Intézet igazgatója
64. A Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnöke
65. A Nemzeti Kommunikációs Hivatal elnöke
66. A Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal főigazgatója
67. A Terror-elhárítási Információs és Bűnügyi Elemző Központ főigazgatója
68. Az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő főigazgatója
69. Az Állami Egészségügyi Ellátó Központ főigazgatója
70. A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ elnöke

71. Az Oktatási Hivatal elnöke
72. A Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő mb. főigazgatója
73. Az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet főigazgatója
74. Az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság főigazgatója
75. Országos Tisztifőorvosi Hivatal vezetője, országos tisztifőorvos
76. A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság főigazgatója
77. A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal elnöke
78. Az Országos Meteorológiai Szolgálat elnöke
79. A Nemzeti Befektetési Ügynökség elnöke
80. Az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság főigazgatója
81. A Magyar Államkincstár elnöke
82. A Nemzeti Akkreditáló Hatóság főigazgatója
83. A Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal főigazgatója
84. A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elnöke
85. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elnökhelyettese
86. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala főigazgatója
87. A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal elnökhelyettese
88. Az MNB elnöke helyettese
89. Az MTA elnöke helyettese
90. Az MMA elnöke helyettese
91. A miniszterelnöki biztosok
92. A miniszterelnöki megbízottak
93. A KEH főigazgatója és igazgatói
94. Az OGY bizottságainak elnökei
95. Elnöki titkárságvezető, Országgyűlés Hivatala
96. Az Országgyűlés Hivatala főigazgató-helyettesei
97. Az Országgyűlés Hivatala külügyi igazgatója
98. Az Országgyűlés Hivatala közgyűjteményi és közművelődési igazgatója
99. A Független Rendészeti Panasztestület elnöke
100. Az Alkotmánybíróság főtítkára
101. Az Állami Számvevőszék főtítkára
102. Az alapvető jogok biztosának helyettese
103. Az Alapvető Jogok Biztosa Hivatala főtítkára
104. Az Országos Bírósági Hivatal elnökhelyettese
105. A Nemzeti Földalapkezelő Szervezet elnöke
106. A Nemzeti Emlékezet Bizottsága elnöke
107. A Magyar Kormánytisztviselői Kar elnöke
108. Az MK és a ME helyettes államtitkárai
109. A tárcák helyettes államtitkárai (abc)
110. A Közbeszerzési Hatóság Titkársága főtítkára
111. A Közbeszerzési Döntőbizottság elnöke
112. A Nemzeti Választási Iroda általános elnökhelyettese
113. A Nemzeti Választási Iroda gazdasági elnökhelyettese
114. A Központi Statisztikai Hivatal elnökhelyettese
115. Az Országos Atomenergia Hivatal főigazgató-helyettese
116. A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal elnökhelyettesei
117. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala főigazgató-helyettese
118. Az Országgyűlés Hivatala igazgató-helyettesei
119. Az Országgyűlés Hivatala, elnöki titkárságvezető-helyettes

120. A Független Rendészeti Panasztestület tagjai
121. Az Állami Számvevőszék számvevő igazgatói
122. A Nemzeti Emlékezet Bizottsága tagjai
123. A fővárosi és megyei kormányhivatalok vezetői
124. Miniszteri biztosok, továbbá:
125. Egyetemi rektorok
126. Múzeumok, kulturális intézmények vezetői
127. Kiemelkedő személyiségek (országgyűlési képviselő, nemzetiségi szószóló, EP-képviselő, tábornokok)

A helyi protokoll-lista a 20. hely, az Alkotmánybíróság tagjai után illeszthető be a körülmények mérlegelése függvényében. Ha nyomós körülmény nem indokolja a vegyes ültetést, akkor járunk el helyesen, ha a helyi protokoll külön szektorban és a saját helyi protokoll szerint foglal helyet, a vendégek pedig saját rangsoruk szerint. Mindez nem érinti a meghívó (k) kitüntetett, fővendég utáni második helyét.

III. Testületek és személyek rangsorolása, ha a hivatalos állami rendezvényt nem Budapesten szervezik, s azon köztársasági elnök vagy miniszterelnök elnököl.

A kormány megbízott, mint vendéglátó és állandó kísérő az Országgyűlés elnöke után rangsorol.

1. Köztársasági elnök
2. A korábbi köztársasági elnökök hivatali idejük sorrendjében
3. Miniszterelnök
4. A korábbi miniszterelnökök hivatali idejük sorrendjében
5. Az Országgyűlés elnöke
6. Az Országgyűlés korábbi elnökei hivatali idejük sorrendjében
7. Az Alkotmánybíróság elnöke

8. Az Alkotmánybíróság korábbi elnökei hivatali idejük sorrendjében
9. A Kúria elnöke
10. A Kúria, illetve az LB korábbi elnökei hivatali idejük sorrendjében
11. A legfőbb ügyész
12. A történelmi egyházak vezetői
13. Miniszterelnök-helyettes
14. Az Országgyűlés háznapja
15. Az Országgyűlés alelnökei
16. Az Alkotmánybíróság elnökhelyettese
17. A Kúria elnökhelyettese
18. A legfőbb ügyész helyettese
19. Kormánytagok (MK, ME, tárcák abécérend szerint)
20. Az Alkotmánybíróság tagjai
21. A polgármester, a megyei közgyűlés elnöke
22. A város, megye országgyűlési képviselője
23. Érintett nemzetiségi szószóló(k)
24. A városi, megyei rendőrfőkapitány
25. A körzet katonai parancsnoka
26. A helyi egyetem rektora, az oktatási intézmények vezetői
27. A helyi Törvényszék elnöke
28. A városi, megyei ügyész
29. A helyi Kereskedelmi és Iparkamara elnöke
30. A történelmi egyházak helyi vezetői
31. A megyei közgyűlés tagjai
32. A helyi önkormányzat tagjai
33. A jegyző
34. Az ÁSZ elnöke
35. A Költségvetési Tanács elnöke
36. Az alapvető jogok biztosa
37. Az Országos Bírósági Hivatal elnöke
38. Az OGY pártjai elnöke, frakcióvezetői
39. Az Országgyűlés főigazgatója
40. Az ÁSZ alelnöke
41. Az Egyenlő Bánásmód Hatóság elnöke

42. A Gazdasági Versenyhivatal elnöke
43. A Nemzeti Adatvédelmi és Információsza-
badság Hatóság elnöke
44. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
elnöke
45. A Magyar Energetikai és Közműszabályo-
zási Hivatal elnöke
46. Az MNB elnöke
47. Az MTA elnöke
48. Az MMA elnöke
49. Az MK és a ME államtitkárai
50. A tárcák államtitkárai (abc)
51. Az MK és a ME közigazgatási államtitká-
rai, a tárcák közigazgatási államtitkárai (abc)
52. Kormánybiztosok
53. A Közbeszerzési Hatóság elnöke
54. Az Egyenlő Bánásmód Hatóság elnökhe-
lyettese
55. A Gazdasági Versenyhivatal elnökhelyet-
tese, a Versenytanács elnöke
56. A Nemzeti Adatvédelmi és Információsza-
badság Hatóság elnökhelyettese
57. A Nemzeti Választási Iroda elnöke
58. A Központi Statisztikai Hivatal elnöke
59. Az Országos Atomenergia Hivatal főigaz-
gatója
60. A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala
elnöke
61. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal elnöke
62. A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innová-
ciós Hivatal elnöke
63. A Kormányzati Ellenőrzési Hivatal elnöke
64. A Magyar Nyelvstratégiai Intézet igazga-
tója
65. A Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnöke
66. A Nemzeti Kommunikációs Hivatal
elnöke
67. A Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal
főigazgatója
68. A Terrorelhárítási Információs és Bűnügyi
Elemző Központ főigazgatója
69. Az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő
főigazgatója
70. Az Állami Egészségügyi Ellátó Központ
főigazgatója
71. A Klebelsberg Intézményfenntartó Köz-
pont elnöke
72. Az Oktatási Hivatal elnöke
73. A Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő
mb. főigazgatója
74. Az Országos Gyógyszerészeti és Élelme-
zés-egészségügyi Intézet főigazgatója
75. Az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazga-
tóság főigazgatója
76. Országos Tisztifőorvosi Hivatal vezetője,
országos tiszti főorvos
77. A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazga-
tóság főigazgatója
78. A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági
Hivatal elnöke
79. Az Országos Meteorológiai Szolgálat
elnöke
80. A Nemzeti Befektetési Ügynökség elnöke
81. Az Európai Támogatásokat Auditáló
Főigazgatóság főigazgatója
82. A Magyar Államkincstár elnöke
83. A Nemzeti Akkreditáló Hatóság főigazga-
tója
84. A Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési
Hivatal főigazgatója
85. A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal
elnöke
86. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
elnökhelyettese
87. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
Hivatala főigazgatója
88. A Magyar Energetikai és Közmű-szabá-
lyozási Hivatal elnökhelyettese
89. Az MNB elnöke helyettese

90. Az MTA elnöke helyettese
 91. Az MMA elnöke helyettese
 92. A főpolgármester helyettese
 93. A miniszterelnöki biztosok
 94. A miniszterelnöki megbízottak
 95. A KEH főigazgatója és igazgatói
 96. Az OGY bizottságainak elnökei
 97. Elnöki titkárságvezető, Országgyűlés Hivatala
 98. Az Országgyűlés Hivatala főigazgató-helyettesei
 99. Az Országgyűlés Hivatala külügyi igazgatója
 100. Az Országgyűlés Hivatala közgyűjteményi és közművelődési igazgatója
 101. A Független Rendészeti Panasztestület elnöke
 102. Az Alkotmánybíróság főtítkára
 103. Az Állami Számvevőszék főtítkára
 104. Az alapvető jogok biztosának helyettese
 105. Az Alapvető Jogok Biztosa Hivatala főtítkára
 106. Az Országos Bírósági Hivatal elnökhelyettese
 107. A Nemzeti Földalapkezelő Szervezet elnöke
 108. A Nemzeti Emlékezet Bizottsága elnöke
 109. A Magyar Kormánytisztviselői Kar elnöke
 110. Az MK és a ME helyettes államtitkárai
 111. A tárcák helyettes államtitkárai (ábécérend szerint)
 112. A Közbeszerzési Hatóság Titkársága főtítkára
 113. A Közbeszerzési Döntőbizottság elnöke
 114. A Nemzeti Választási Iroda általános elnökhelyettese
 115. A Nemzeti Választási Iroda gazdasági elnökhelyettese
 116. A Központi Statisztikai Hivatal elnökhelyettese
 117. Az Országos Atomenergia Hivatal főigazgató-helyettese
 118. A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal elnökhelyettesei
 119. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala főigazgató-helyettese
 120. Az Országgyűlés Hivatala igazgató-helyettesei
 121. Az Országgyűlés Hivatala, elnöki titkárságvezető-helyettes
 122. A Független Rendészeti Panasztestület tagjai
 123. Az Állami Számvevőszék számvevő igazgatói
 124. A Nemzeti Emlékezet Bizottsága tagjai
 125. A fővárosi és megyei kormányhivatalok vezetői
 126. Miniszteri biztosok, továbbá:
 127. Egyetemi rektorok
 128. Múzeumok, kulturális intézmények vezetői
- Ha a polgármester nem jogszabályban előírt központi rendezvényt szervez, akkor mint meghívót, a második hely illeti meg az állam képviselője után.
- A helyi protokoll-lista a 20. hely, az Alkotmánybíróság tagjai után illeszthető be a körülmények mérlegelése függvényében. Ha nyomós indok nem követeli meg a vegyes ültetést, akkor járunk el helyesen, ha a helyi protokoll külön szektorban és a saját helyi rangelsőség szerint foglal helyet, a vendégek pedig saját rangsoruk szerint. Mindez nem érinti a kormány megbízott kitüntetett, házigazdai és állandó kísérői, fővendég utáni helyét.

IV. Budapesten kívüli hivatalos állami rendezvényen, ha azon a testületek és hatóságok tagjai részt vesznek:

1. A kormány megbízott mint az állam képviselője
2. A helyi polgármester/a megyei közgyűlés elnöke
3. Országgyűlési képviselők
4. A Szent István Rend, a Magyar Érdemrend, a Becsületrend helyi kitüntetettjei
5. Az Európai Parlament képviselői
6. Nemzetiségi szószólók
7. A körzet katonai parancsnoka, rendőri vezetője
8. A helyi bíróság elnöke, az ügyész
9. A történelmi egyházak helyi vezetői
10. A megyei közgyűlés tagjai
11. A helyi önkormányzat tagjai
12. A helyi oktatási intézmények vezetői
13. A helyi kereskedelmi és iparkamara vezetője
14. A jegyző
- V. Meghívó a polgármester, a megyei közgyűlés elnöke (önkormányzati rendezvény, a meghívó házigazdát a második hely illeti meg a fővendég után):**
1. Köztársasági elnök
2. A korábbi köztársasági elnökök hivatali idejük sorrendjében
3. Miniszterelnök
4. A korábbi miniszterelnökök hivatali idejük sorrendjében
5. Az Országgyűlés elnöke
6. Az Országgyűlés korábbi elnökei hivatali idejük sorrendjében
7. Az Alkotmánybíróság elnöke
8. Az Alkotmánybíróság korábbi elnökei hivatali idejük sorrendjében
9. A Kúria elnöke
10. A Kúria, illetve az LB korábbi elnökei hivatali idejük sorrendjében
11. A legfőbb ügyész
12. A történelmi egyházak vezetői
13. Miniszterelnök-helyettes
14. Az Országgyűlés háznapja
15. Az Országgyűlés alelnökei
16. Az Alkotmánybíróság elnökhelyettese
17. A Kúria elnökhelyettese
18. A legfőbb ügyész helyettese
19. Kormánytagok (MK, ME, tárcák ábécérend szerint)
20. Az Alkotmánybíróság tagjai
21. A kormány megbízott
22. A polgármester, a megyei közgyűlés elnöke
23. A város, megye országgyűlési képviselője
24. Nemzetiségi szószólók
25. A városi, megyei rendőrfőkapitány
26. A körzet katonai parancsnoka
27. A helyi egyetem rektora, az oktatási intézmények vezetői
28. A helyi Törvényszék elnöke
29. A városi, megyei ügyész
30. A helyi Kereskedelmi és Iparkamara elnöke
31. A történelmi egyházak helyi vezetői
32. A megyei közgyűlés tagjai
33. A helyi önkormányzat tagjai
34. A jegyző
35. Az állami kitüntetések és díjak helyi tulajdonosai
36. Az ÁSZ elnöke
37. A Költségvetési Tanács elnöke
38. Az alapvető jogok biztosa
39. Az Országos Bírósági Hivatal elnöke
40. Az OGY pártjai elnöke, frakcióvezetői
41. Az Országgyűlés főigazgatója
42. Az ÁSZ alelnöke
43. Az Egyenlő Bánásmód Hatóság elnöke
44. A Gazdasági Versenyhivatal elnöke
45. A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnöke

46. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elnöke
47. A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal elnöke
48. A MNB elnöke
49. Az MTA elnöke
50. Az MMA elnöke
51. Az MK és a ME államtitkárai
52. A tárcák államtitkárai (abc)
53. Az MK és a ME közigazgatási államtitkárai, a tárcák közigazgatási államtitkárai (abc)
54. Kormánybiztosok
55. A Közbeszerzési Hatóság elnöke
56. Az Egyenlő Bánásmód Hatóság elnökhelyettese
57. A Gazdasági Versenyhivatal elnökhelyettese, a Versenytanács elnöke
58. A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnökhelyettese
59. A Nemzeti Választási Iroda elnöke
60. A Központi Statisztikai Hivatal elnöke
61. Az Országos Atomenergia Hivatal főigazgatója
62. A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala elnöke
63. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal elnöke
64. A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal elnöke
65. A Kormányzati Ellenőrzési Hivatal elnöke
66. A Magyar Nyelvstratégiai Intézet igazgatója
67. A Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnöke
68. A Nemzeti Kommunikációs Hivatal elnöke
69. A Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal főigazgatója
70. A Terrorrelhárítási Információs és Bűnügyi Elemző Központ főigazgatója
71. Az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő főigazgatója
72. Az Állami Egészségügyi Ellátó Központ főigazgatója
73. A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ elnöke
74. Az Oktatási Hivatal elnöke
75. A Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő mb. főigazgatója
76. Az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet főigazgatója
77. Az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság főigazgatója
78. Országos Tisztifőorvosi Hivatal vezetője, országos tisztifőorvos
79. A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság főigazgatója
80. A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal elnöke
81. Az Országos Meteorológiai Szolgálat elnöke
82. A Nemzeti Befektetési Ügynökség elnöke
83. Az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság főigazgatója
84. A Magyar Államkincstár elnöke
85. A Nemzeti Akkreditáló Hatóság főigazgatója
86. A Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal főigazgatója
87. A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elnöke
88. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elnökhelyettese
89. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala főigazgatója
90. A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal elnökhelyettese
91. Az MNB elnöke, helyettese
92. Az MTA elnöke, helyettese
93. Az MMA elnöke, helyettese
94. A főpolgármester helyettese
95. A miniszterelnöki biztosok
96. A miniszterelnöki megbízottak
97. A KEH főigazgatója és igazgatói
98. Az OGY bizottságainak elnökei

99. Elnöki titkárságvezető, Országgyűlés Hivatala
100. Az Országgyűlés Hivatala főigazgató-helyettesei
101. Az Országgyűlés Hivatala külügyi igazgatója
102. Az Országgyűlés Hivatala közgyűjteményi és közművelődési igazgatója
103. A Független Rendészeti Panasztestület elnöke
104. Az Alkotmánybíróság főttkára
105. Az Állami Számvevőszék főttkára
106. Az alapvető jogok biztosának helyettese
107. Az Alapvető Jogok Biztosa Hivatala főttkára
108. Az Országos Bírósági Hivatal elnökhelyettese
109. A Nemzeti Földalapkezelő Szervezet elnöke
110. A Nemzeti Emlékezet Bizottsága elnöke
111. A Magyar Kormánytisztviselői Kar elnöke
112. Az MK és a ME helyettes államtitkárai
113. A tárcák helyettes államtitkárai (abc)
114. A Közbeszerzési Hatóság Titkársága főttkára
115. A Közbeszerzési Döntőbizottság elnöke
116. A Nemzeti Választási Iroda általános elnökhelyettese
117. A Nemzeti Választási Iroda gazdasági elnökhelyettese
118. A Központi Statisztikai Hivatal elnökhelyettese
119. Az Országos Atomenergia Hivatal főigazgató-helyettese
120. A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal elnökhelyettesei
121. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala főigazgató-helyettese
122. Az Országgyűlés Hivatala igazgatóhelyettesei
123. Az Országgyűlés Hivatala, elnöki titkárságvezető-helyettes
124. A Független Rendészeti Panasztestület tagjai
125. Az Állami Számvevőszék számvevő igazgatói

126. A Nemzeti Emlékezet Bizottsága tagjai
127. A fővárosi és megyei kormányhivatalok vezetői
128. Miniszteri biztosok, továbbá:
129. Egyetemi rektorok
130. Múzeumok, kulturális intézmények vezetői

A helyi protokoll-lista a 20. hely, az Alkotmánybíróság tagjai után illeszthető be a körülmények mérlegelése függvényében. Ha nyomós indok nem követeli meg a vegyes ültetést, úgy akkor járunk el helyesen, ha a helyi protokoll külön szektorban és a saját helyi rangelsőség szerint foglal helyet, a vendégek pedig saját rangsoruk szerint. Mindez nem érinti a meghívó(k) kitüntetett, fővendég utáni második helyét.

Ha egy helyi választott tisztségviselő országgyűlési képviselő is, akkor a képviselői rangja szerint kell rangsorolni.

Ha egy rendezvényen nincs jelen kormánytag és hiányzik a kormány megbízott, ez esetben a kormány megbízott helyettese foglalja el az Állam képviselője helyét.

Mindazon rendezvényeknél, amelyeket nem a Kormány elhatározásából szerveznek, a meghívó hatóság a második helyen rangsorol, közvetlenül az állam képviselője (Kormány megbízott) után. Ha a meghívó testület, a második hely csak a testület vezetőjét illeti, a testületi tagok a fenti rangsor szerint foglalnak helyet.

A rang és a rangsorbeli hely nem ruházható át, az eredeti meghívott rangsorban fenntartott helye nem jár a helyettesítőnek. A köztársasági elnök képviselőjének kivételével, a nyilvános rendezvényeken a hatóságokat képviselő személyek saját rangjuk és beosztásuk szerint rangsorolnak és nem a képviselt rangja szerint.

Eltérően az előző bekezdés iránymutatásától, mindazoknak, akik időlegesen vagy jogszabályban rögzítetten ténylegesen betöltik az adott beosztást, joguk van elfoglalni az adott

beosztásnak szokásosan megfelelő helyet a rangsorban, így

- a miniszterelnök távollétében az őt képviselő kormánytagot
- az Országgyűlés elnökét helyettesítő háznapot vagy alelnököt
- az Alkotmánybíróság elnökét helyettesítő tagot,
- a Kúria elnökét helyettesítő alelnököt,
- a Számvevőszék elnökét helyettesítő alelnököt,
- a polgármestert helyettesítő alpolgármestert megilleti a képviselt helye a rangsorban.

Kormánytag hiányában a kormány megbízott egyedülként képviseli a Kormányt a nyilvános rendezvényeken. A miniszteri kabinetek tagjai, a központi államigazgatás vezetői – a kormány megbízott oldalán – részt vehetnek a rendezvényen, ha a körülmények indokolják.

Azonos rangú személyiségek esetén kié a rangsóság: választott képviselők esetén a mandátum régisége (az első mandátum szerzésének ideje, a megszakitás a rangsor szempontjából nem számít), azonosság esetén a személyiség kora: az idősebbé az elsőbbség.

Szervezeteknél a belső rangsor dönt.

A korábbi miniszter közvetlenül a kormány megbízott után rangsorol.

DIPLOMATÁK, EGYHÁZI SZEMÉLYEK, TISZTEK, KITÜNTETETTEK RANGSOROLÁSA

I. Rangosztályba sorolandók (Főmagasságú, Főméltóságú):

A Szent István-rend kitüntetettjei

A Magyar Becsületrend kitüntetettjei

A Corvin-lánc kitüntetettjei

A Magyar Érdemrend nagykeresztje kitüntetettjei

Őeminenciája a bíboros, prímás úr (főmagasságú és főtisztelendő)

II. Rangosztályba sorolandók (nagyméltóságú):

Őexcellenciája az érsek úr (nagyméltóságú és főtisztelendő)

Őexcellenciája a nagykövet úr (nagyméltóságú)

Tábornokok altábornagytól fölfelé

A Magyar Érdemrend középkeresztje a csillaggal, a Magyar Érdemrend középkeresztje kitüntetettjei

III. Rangosztályba sorolandók (Méltóságos):

Méltóságos és főtisztelendő püspök úr

Méltóságos és főtiszteletű püspök úr

Rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter

Ezredes, vezérőrnagy, dandártábornok

Működési területén belül a kormány megbízott vagy helyettese, a főkapitány vagy helyettese, polgármester, helyi hivatalvezető, főigazgató, igazgató stb.

Kormányfőtanácsosok, főtanácsosok

A Magyar Érdemrend tisztii keresztje kitüntetettjei

IV. Rangosztályba sorolandók (nagyságos):

Nagyságos és főtisztelendő plébános úr

Nagyságos és nagytiszteletű lelkész úr

Nagykövetségi, minisztériumi tanácsosok

Alezredes és őrnagy

Országgyűlési képviselő

Helyi hivatalvezető helyettesek

A Magyar Érdemrend lovagkeresztje kitüntetettjei

RANGSOR SZERINTI ELHELYEZKEDÉS

A nyilvános rendezvényeken megjelent hivatalos személyiségek a hivatali rangjuknak, a proto-

kollrangsorban elfoglalt helyüknek megfelelően helyezkednek el.

Egymás melletti elhelyezésnél a legmagasabb rangú személyiség foglalja el a középső helyet. A további személyiségek váltogatva a jobbjára és a baljára kerülnek csökkenő rangsorban. A második stb. sor összeállításánál ugyanez a gyakorlat. Hasonlóan járunk el hivatalos („családi”) fotó készítésénél is.

13 11 9 7 5 3 1 2 4 6 8 10 12

Ha a rendezvény helyszíne a résztvevők két csoportra történő osztását követeli, ez esetben a köztük levő folyosó jobb oldala első sorában a bal első hely illeti a legmagasabb rangú személyiséget. Az utána következő foglalja el a folyosó bal oldalának első sorában a jobb első helyet, az alacsonyabb rangúak tőlük kifelé jobbra–balra következnek, a hátuk mögötti sorokban folytatódóan, csökkenő sorrendben.

12 10 8 6 4 2 1 3 5 7 9 11
24 22 20 18 16 14 13 15 17 19 21 23
26 25

Ha a rendezvény jellege, így a katonai vagy egyházi személyiségek nagy száma indokolja, résztvevőket két csoportban helyezhetjük el, a polgári személyiségeket jobbra, a katonaiakat balra. Mindkét csoportban a csökkenő rangsor belülről kifelé és az első sortól a hátsók felé mutat.

6 5 4 3 2 1 1 2 3 4 5 6
12 11 10 9 8 7 7 8 9 10 11 12
13 13

A rendezvényre meghívott külföldi nagykövetek Budapesten közvetlenül a Kormány, Budapesten kívül az állam képviselője után foglalnak helyet.

A protokoll rangsorban nem szereplő további magyar és külföldi személyiségek (beleértve az Európai Unió személyiségeit is) elhelyezése a Kormány vagy a meghívó hatóság mérlegelésének függvénye, mely során tekintetbe kell venni

a rendezvény jellegét és célját, az adott személyiségek jelenlétének minőségét.

Elhelyezésük nem érinti a magyar hivatalos személyiségek egymás közötti meghatározott rangsorát.

A RÉSZTVEVŐK

A megemlékezés résztvevőit négy csoportra oszthatjuk:

1. A hivatalos személyiségek, akiknek a jelenléte kötelező (polgármester, kormány megbízott, képviselők) és akiknek a szerepe a beszéd tartása, kitüntetés átadása, az emlékmű megkoszorúzása. A rendezvény sikere szempontjából döntő fontosságú részvételük biztosítása, előzetes tájékoztatásuk a ceremónia lefolyásáról, helyükről, a koszorúzási sorrendről, a beszéd hosszáról és minden, más egyéb fontos körülményről.
2. A végrehajtásban közreműködő egység: zenekar, tűzoltók, katonai díszegység, moderátor, éneklő-szavaló fellépők, művészek, kórus, technikusok stb.
3. Diákok, civilek, veteránok egyesülete, '56-os egyesületek, hagyományőrök.
4. Maga a közönség, a meghívottak: a megemlékezés célja az emlékezés, az összetartozás érzésének erősítése és továbbadása a diákoknak, fiataloknak, fontos ezért együttműködni az iskolákkal, a fiatalok és tanáraik aktív részvétele a műsor összeállításában és előadásában (Himnusz éneklése, virág elhelyezése, a kitüntetések-nél vagy a koszorú elhelyezésében segítés)

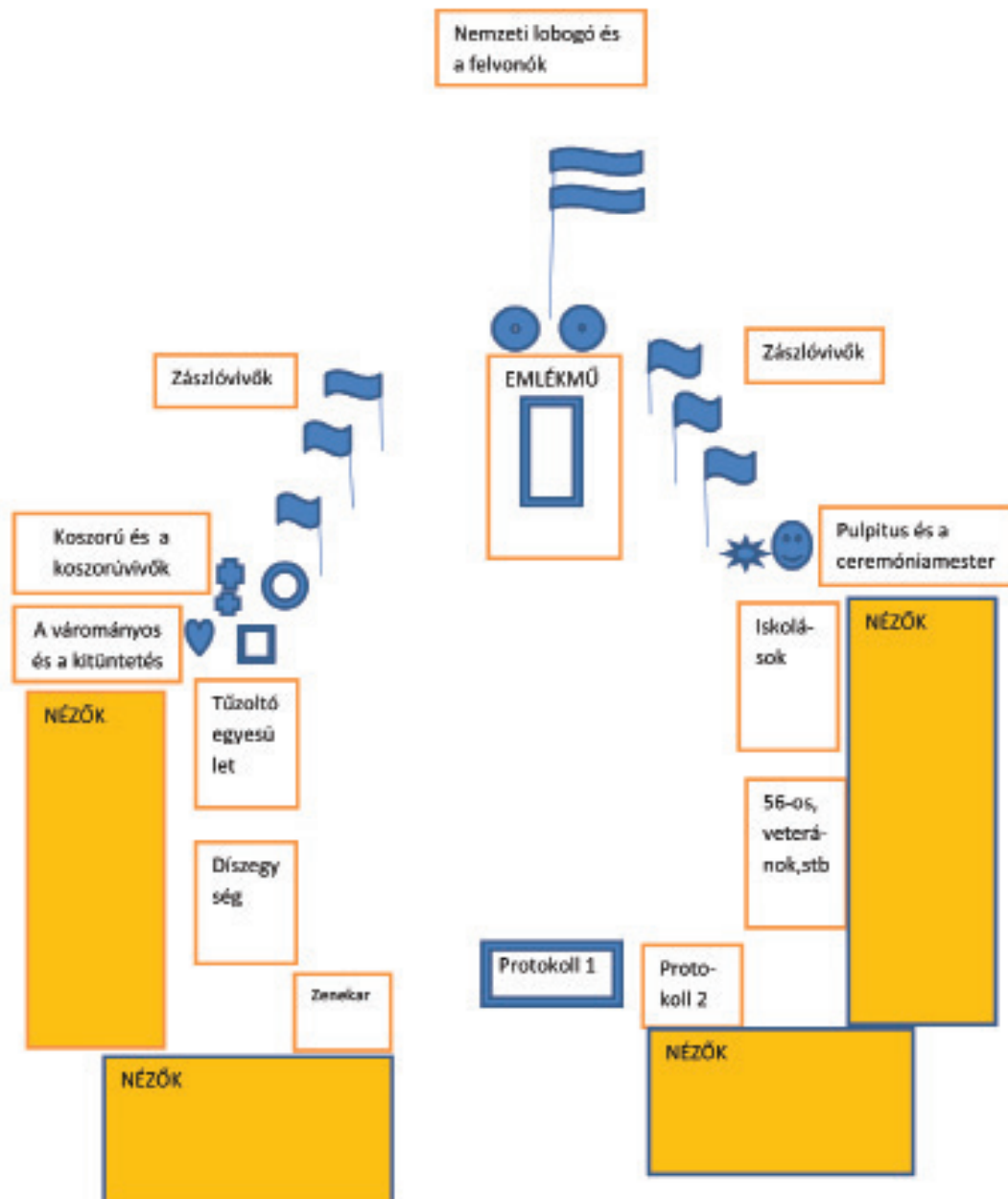
A RÉSZTVEVŐK ELHELYEZÉSE

Az emlékművel szemben helyezük el a hivatalos személyiségeket protokollsorrendben, tőlük jobbra a veteránok csoportja, balra a zenekar.

Az emlékmű jobbán a kürtös(ök), balján a nemzeti lobogó árbocon vagy nemzeti (csapat) zászló. A zászló és a veteránok (56-osok) között állnak külön csoportban az iskolások, mögöttük az egyéb meghívottak, akik elfoglalják a hivatalos személyiségek mögötti térséget is.

Az emlékműtől balra, a kürtösök mellett áll a katonai díszegység sora, majd a zenekar a tűzoltók sora. Az emlékmű előtt, két oldalt szimmetrikusan történelmi vagy 56-os, hagyományőrző zászlók.

1. ábra. Elhelyezkedés az emlékmű körül

A HIVATALOS MEGEMLÉKEZÉS LEFOLYÁSA

A meghívó hatóság (polgármester) feladata és kötelessége előkészíteni a rendezvényt, szorosan együttműködve a kormány megbízottal, a katonai és rendőri vezetőkkel, az érintett egyesületek országos és helyi vezetőivel.

A rendezvény megkezdése előtt foglalja el helyét:

- a zenekar, a katonai díszegység, a tűzoltóegység (ügyeljünk arra, hogy ne takarják el őket a zászlótartók, a meghívott protokoll személyiségek, a nézők, s hogy a díszegység parancsnoka, aki egyedül adhat parancsot egységének, ismerje a megemlékezés lefolyását)
- a zászlótartók az emlékmű két oldalán
- a nézők, az iskolások
- a hivatalos személyiségek, akiket a polgármester üdvözl, majd a szervezők kísérik a rangsorbeli fenntartott (állatató cédulák) helyükre.

A rendezvény akkor kezdődhet el, ha a jelzett legmagasabb rangú személy (utolsóként) megérkezett.

A rendezvény sikerét elősegíti, ha a jelenlevők ráhangolódnak az eseményre, és érdeklődésük annak befejezéséig megmarad. Ez, a program jó összeállításán túl, megfelelő ceremóniamesterrel, moderátorral érhetjük el, aki felvezeti és lezárja az eseményt, felkéri a közreműködőket, bejelenti a megemlékezés egyes mozzanatait. Ha az eseményen katonai díszegység is jelen van, annak parancsnokával egyeztetni kell, hogy az elhangzó parancsszavakat (Vigyázz! Tisztelegj!) a ceremóniamester (moderátor) figyelembe tudja venni, beszédével kivárja.

- A nemzeti lobogó felvonása: ha nem katonai egység végzi, akkor a felvonást végzők a kezdéskor helyükön állnak, a

lobogó felső fele felcsatolva. A Himnusz dallamára a lobogót megfelelő ütemben kell felvonni, hogy a legmagasabb pontját az árbocon néhány másodperccel a zene befejeződése előtt érje el.

- A katonai díszegység jelenléte esetén:
 - bevonulás (térfoglalás)
 - csapatzászló fogadása
 - előljáró fogadása, szemléje: a jelenlevő legmagasabb rangú polgári személy (államfő, kormányfő, házelnök kivételével) általában csak a parancsnokot üdvözli, majd elfoglalja kijelölt helyét, az arcvonalat a díszegység parancsnoka járja le.
 - Himnusz
- Beszéddek
- Kitüntetés átadása: csak hivatalos (állami) kitüntetések adhatók át hivatalos hazafias ünnepiségek alkalmából. Az átadás sorrendje a kitüntetések sorrendje, nem az azon belüli fokozat. Az átadó személyiség átadáskor a határozat felolvasása után a kitüntetéshez tartozó szóbeli formulát mondja: „Magyarország köztársasági elnöke (miniszterelnöke, Kormány N.N., miniszter) nevében és felhatalmazásával átadom...”
- Tiszteletadás a hősöknek: hősi emlékeknel szokás a hősi halottak (vagy egy részüknek) neveinek egyenkénti felolvasása (a felolvasó lehet túlélő, vagy a szövetségük elnöke, tagja), majd minden egyes elhangzott név után egy fiatal válaszol: „meghalt Magyarországért”. Hagyományosan az elhunyt hősök felidézését követően kerül sor a koszorúzásra, fordított protokollsorrendben: az érintett egyesületek, képviselők, a helyi polgármester és az Állam képviselője.

- A koszorúzó a koszorúvivők után kilép, amint azok elhelyezték a koszorút, odalép, megigazítja a szalagot, 3-4 lépést visszalép, pár másodpercig feszesen áll, majd fejet hajt (ha fegyveres erő tagja, akkor tiszteleg) és visszalép a helyére.
 - Az ünnepség során koszorúzni – nagyobb számú koszorúzó esetén – csak a hivatalos (állami) szervezetek és az érintett szövetség(ek) képviselői koszorúznak. A nem érintett egyesületek, szakszervezetek, politikai pártok hivatalos állami rendezvényeken nem koszorúznak, hogy a nemzetnek a halottai iránti egyöntetű tiszteletadása biztosított legyen. Az első sorban álló (protokoll-)résztevőknek a szervezők egy-egy szál virágot biztosítanak, akik azt protokollsorrendben helyezik el a koszorúzási ceremónia előtt. Amikor az ezt követő koszorúzás során a legmagasabb rangú jelenlevő is elhelyezte koszorúját, majd visszatért a helyére, felhangzik a Magyar takarodó kürtös előadásában, majd egy perc (valójában 15-20 másodperc) néma csönddel adóznak a hősök emlékének. A tiszteletadás alatt a polgári személyek leveszik fejfedőjüket, a zászlókat a zászlótartók lehajtják, a fegyveres erők tagjai tisztelegnek.
 - A néma csend végét a Szózat hangjai jelzik, zenekar vagy kórus előadásában, a zászlók felemelkednek.
 - Katonai díszegység jelenléte esetén opcionális:
 - Díszmenet az előljáró vagy emlékmű előtt
 - Ezt követően a legmagasabb rangú jelenlevő elköszön a zászlótartóktól, és a közreműködők vezetőitől, parancsnokától (karmester, egységparancsnok) és elsőként távozik. Ezzel a megemlékezés véget ért.
 - Katonai díszegység jelenléte esetén, ha nincs díszmenet:
 - Elvonulás, térkiürítés
- ### BESZÉDEK
- Nyilvános hivatalos rendezvényen a beszédek általában az esemény elején, és mindig a koszorúzás előtt hangzanak el.
 - A beszédek sorrendje fordított protokoll-sorrend, az első beszéd a meghívó vagy a helyi személyiségé, az utolsó a Kormány képviselőjéé.
 - Ha a köztársasági elnök, a miniszterelnök vagy egy miniszter üzenetet intéz a megemlékezőkhöz, azt az állam képviselője vagy a polgármester olvassa fel a koszorúzás előtt.
 - Az állam **egy** hangon beszél, tehát, ha a Kormány tagja beszédet mond, a kormány megbízott nem beszél az ünnepségen.
 - Ha valamilyen különleges okból mégis több kormánytag beszél, a beszédek sorrendje fordított protokoll-sorrend.
 - Szokás, hogy a beszédek teljes száma ne haladja meg a 3-4 beszélőt, így pl.: a történelmi esemény felidézése egy helyi fiatal, vagy az érintett egyesület tagja, esetleg a polgármester által, majd az állam képviselője felolvassa az elnöki, miniszterelnöki hivatalos üzenetet, levelet. Hosszú beszédek, ismertetések nem valók nyilvános hivatalos ünnepségekre, ezeket inkább az ünnepséget követő koccintásra, fogadásra hagyjuk.
 - Nyilvános hivatalos állami rendezvényen – különösen hősi emlékműnél – általában tartózkodni kell az éles politikai, vallási, világnézeti, erkölcsi állásfoglalástól.

- Az ünnepség programjának összeállításánál, a beszéd fonalának kialakításánál tartasuk szem előtt, hogy először az élőknek adunk tiszteletet, hozzájuk szólunk, és csak ezt követően következik a megemlékező, az elhunytak emlékét felidéző rész.
- Alkalmhoz illő dokumentumok, versek, szövegek felolvasása, ének és zeneszámok előadása opcionális.
- A fiatalok, az iskolák, egyesületek bevonása javasolt.
- A Himnusz és a Szózat valamennyi megemlékezésen előadandó.

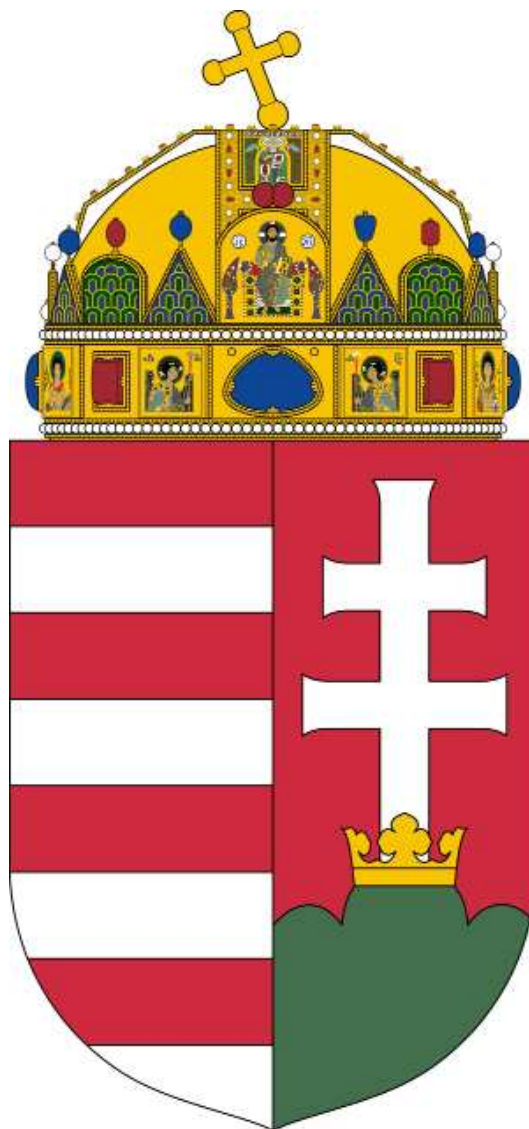
CÍMER ÉS ZÁSZLÓHASZNÁLAT, KITÜNTETÉSEK

Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéseiről a 2011. évi CCII. törvény rendelkezik

- Magyarország címerét (a továbbiakban: címer)
- a köztársasági elnök,
- a Kormány tagja,
- az Országgyűlés,
- az országgyűlési képviselő,
- az Alkotmánybíróság,
- az Alkotmánybíróság tagja,
- az alapvető jogok biztosa és helyettese,
- az Állami Számvevőszék,
- a Magyar Nemzeti Bank,
- a központi államigazgatási szervek,
- a Magyar Honvédség,
- a bíróság,
- az Országos Bírósági Hivatal,
- az ügyészség és

- a közigazgatási feladatot ellátó szervek, továbbá ezek hivatalai, a helyi önkormányzat, a nemzetiségi önkormányzat, a köztestületek, valamint a felsoroltak képviselőjére jogosult személyek a hivatali feladataik ellátása során engedély nélkül használhatják, továbbá helyezhetik el az épületeiken és helyiségeikben.

2. ábra. Magyarország címere

A köztársasági elnök a két angyallal mint pajzstartóval ellátott, a miniszterelnök a cserfaággal és olajággal övezett címer használatára is jogosult.

3. ábra. Magyarország címere cserfaággal és olajággal (balra), illetve a két angyallal (jobbra)

A fenti bekezdés hatálya alá nem tartozó költségvetési szervek címerhasználatának eseteit, illetve a címernek e szervek épületein, helyiségeiben való elhelyezését a tevékenységi körük szerint feladatkörrel rendelkező miniszter rendeletben határozza meg.

A nemzeti ünnepeken Magyarország lobogóját (a továbbiakban: lobogó) ünnepélyes keretek között, katonai tiszteletadással az Országház előtt fel kell vonni.

Azokon a középületeken, vagy azok előtt, amelyeket:

- a) az Országgyűlés,
- b) a köztársasági elnök,
- c) az Alkotmánybíróság, a bíróságok, az Országos Bírósági Hivatal és az ügyészségek,
- d) az Állami Számvevőszék, a Magyar Nemzeti Bank, az alapvető jogok biztosa,
- e) a központi államigazgatási szervek,
- f) a Magyar Honvédség,
- g) az a)-f) pontban nem szereplő állami szervek, a helyi önkormányzatok képviselő-testületei, valamint az állam, illetve a helyi önkormányzat által fenntartott, közfeladatokat ellátó intézmények

a feladatuk ellátása során használnak, Magyarország zászlaját (a továbbiakban: zászló) vagy a lobogót állandó jelleggel ki kell tűzni, illetve fel kell vonni.

Ha a zászlóhasználatra jogosult szerv több épületben fejt ki tevékenységét, a zászló (lobogó) elhelyezésének kötelezettsége a központi épületre irányadó.

Az Országgyűlés, az Alkotmánybíróság és a Kúria épületére, illetve épülete előtt, továbbá a köztársasági elnök és a miniszterelnök hivatali épületére, illetve épülete előtt elhelyezett zászlót (lobogót) napnyugtától napkeltéig meg kell világítani.

Szélsőséges időjárási viszonyok között – annak időtartamára – a szerv vezetője elrendelheti a zászló bevonását, illetve a lobogó levonását. Ez a rendelkezés az Országgyűlés, az Alkotmánybíróság és a Kúria épülete, valamint a köztársasági elnök és a miniszterelnök hivatali épülete tekintetében, továbbá nemzeti ünnepek idején nem alkalmazható.

A helyi önkormányzat képviselő-testülete kormányrendeletben megállapított előírások és feltételek szerint a helyi önkormányzat közigazgatási területén Országzászló felállításáról dönthet.

A közterületeket a nemzeti ünnepeken önkormányzati rendeletben meghatározott módon fel kell lobogózni.

A nemzethez tartozás kinyilvánítása céljából magánszemély a címert és a zászlót (lobogót) az e törvényben foglalt korlátozások megtartásával használhatja.

A címernek és a zászlónak (lobogónak) a nemzeti ünnepek, az ezekhez kapcsolódó és egyéb társadalmi (különösen politikai, gazdasági, tudományos) rendezvény, nemzeti jellegű más megemlékezés, valamint katonai tiszteletadás alkalmával történő eseti használata megengedett.

A címer és a zászló (lobogó) használata során mindenki köteles megőrizni azok tekintélyét és méltóságát.

Nemzeti színű kokárda, zászló, címer, egyéb nemzeti jelkép használata közlekedési eszközön tilos, kivéve, amely az alábbi személyiségeket szállítja:

1. A köztársasági elnököt;
2. A Kormány tagjait;
3. Az Országgyűlés tagjait;
4. Az Alkotmánybíróság elnökét;
5. A Kúria elnökét;

4. ábra. Magyarország zászlaja

A címerrel ellátott zászló, lobogó használata az előző két bekezdés szerinti esetekben megengedett.

6. A legfőbb ügyészt;
7. A kormány megbízott működési területén belül.

5. ábra. Magyar nemzeti címeres zászló

8. A tábormokok gépkocsijain a katonai szabályzatnak megfelelően használhatják a nemzeti jelképeket.

A zászló, lobogó és tartozékai jellemzőit a **132/2000. (VII. 14.) korm. rendelet a középületek fellobogózásának egyes kérdéseiről** szabályozza.

A ZÁSzló (LOBOGÓ)

A fentebb felsorolt középületeken (a továbbiakban: középület), illetve azok előtt az alábbiakban meghatározott méretű zászlót (lobogót) kell kitűzni, illetve felvonni.

E célra textilszálás anyagból, szövés technológiával készült, piros (Pantone színkód 18-1660, fehér és zöld (Pantone színkód 18-6320) színű szövetből varrott zászló (lobogó) használható, amely megfelel a zászlószövetek színjellemzőiről és színtartóssági követelményeiről szóló MSZ 1361-2009 szabványnak.

A 100x200, a 150x300, és a 200x400 cm méretű zászlót 2,5–3,5–4 méter hosszú, fából készült zászlórúdra erősítve kell kitűzni. A zászlórúd nyers színű, fehér vagy fehér alapon spirálisan lefutó nemzetiszínű csíkozású lehet.

A középületek előtt a 100x200, a 150x300, és a 200x400cm méretű lobogó felvonásának céljára 6–9–12 méter hosszú fából készült árboc állítható fel. Az árboc nyers színű, fehér vagy fehér alapon spirálisan lefutó nemzeti színű csíkozású lehet. Gondoskodni kell az árboc környezetének esztétikus és a lobogóhoz méltó kialakításáról, valamint az árboc és környezete folyamatos tisztán tartásáról, karbantartásáról.

A zászló (lobogó) kitűzésére (felvonására) irányadó jogszabályi rendelkezések betartásának ellenőrzéséről a közterület-felügyelet, ahol pedig közterület-felügyelet nem működik, a jegyző gondoskodik.

1. táblázat. A nemzeti zászló színeinek meghatározása

MSZ 1361:2009	Red	White	Green
Pantone	18-1660		18-6320
decimal R.G.B	205-42-62	255-255-255	67-111-77
hexadecimal R.G.B	CD2A3E	FFFFFF	436F4D

2. melléklet a .../2017. (...) Korm. rendelethez

A nemzeti zászló (lobogó) színeinek meghatározása

	RAL	Pantone/Berger	CIE L*C*h
Piros	3020 - traffic red	18-1660	44,0 - 60,0 - 32,0
Fehér	9003 - signal white	W=100	100,0 - 0,0 - 0,0
Zöld	6001 - leaf green	18-6320	37,5 - 26,0 - 144,0

A zászlót (lobogót) – tekintélyének megőrzése érdekében – rendszeresen, legalább háromhavonta tisztítani, legalább évente cserélni kell. Ha a zászló (lobogó) az elhasználódása (kopása, rojtosodása, fakulása stb.) folytán jelentősen – szabad szemmel is észlelhetően – eltér a szabvány követelményeitől, a meghatározott időtartam letelte előtt is haladéktalanul gondoskodni kell a cseréjéről.

A KÖZÉPÜLETEK ZÁSzlÓDÍSZÍTÉSE

A nemzeti ünnepek, hivatalos rendezvények alkalmából a középületeket nemzeti zászlódíszszel kell ellátni, melyet előző este kell elhelyezni és az ünnep utáni nap reggelén kell bevonni. A zászlódísz elhelyezéséért, nemzeti gyász esetén a lobogó félárbcra eresztéséért, a gyászlobogózásért az állam képviselője, illetve a pol-

gármester felelős. Az ünnepi zászlódísz nem dekoráció és nem berendezési tárgy, hanem az ünnep, a nemzeti összetartozás jelképe.

Az ünnepi zászlódísznek különböznie kell az állandó és más alkalmi zászlóhasználatától. Az állandó és más alkalmi zászlók (magyar mellett európai, városi/községi, megyei, alkalmanként más állam zászlója, testvérvárosi zászlók) elhelyezése a polgármester és a helyi önkormányzat felelőssége.

Az ünnepi zászlódísz és a lobogó félárbocon engedése a Kormány rendeletére történik, mely magába foglalja zászló sorozatok, zászlócsokrok elhelyezését az épületeken, oszlopokon.

Természetesen minden magánszemélynek joga van magyar zászlóval díszíteni állandó vagy ünnepi jelleggel lakóházát.

- A nemzeti zászlót mint a magyar nemzet legfontosabb jelképét különös tisztelettel kell kezelni, nem érintheti a földet és megjelenésében is meg kell feleljen e tiszteletnek.
- A magyar nemzeti zászló Magyarországon előz minden más zászlót, nemzeti ünnepen csak nemzeti zászlóval díszítünk.
- Amennyiben egy rendezvényen más államok zászlói megjelennek, a magyar zászlót is ugyanolyan méretben, minőségben el kell helyezni, minden zászlónak külön rúdon kell kitűzve lennie. Ilyenkor a zászlók azonos magasságban vannak, és közel azonos méretűek.
- Az államok zászlói között nincs hivatalos rangsor, ezt a szervezőknek kell megállapítani ott, az adott eseményre, Magyarországon pl. ez lehet az országok saját nyelven használt nevének első betűje a magyar abc szerinti sorrendben.
- Nemzeti ünnepek, kongresszusok, konferenciák alkalmával résztvevő delegációk országainak zászlóit a delegációk

rangsorolása sorrendjében szokásos elhelyezni az ünnepszög, értekezlet színhelyét képző épület homlokzatán, előtérben vagy az ülésterem díszítésén, stb.

- Magyarországon, magyar rendezvényen a főhelyet, a díszhelyet azonban minden esetben a magyar zászló foglalja el, ami
- ha két zászló áll egymás mellett: a díszhely a zászló jobbja, azaz szemből nézve a bal első zászló a magasabb rangú,
- három zászló esetén a fő hely a középső, második hely a tőle jobbra eső (a nézőnek bal szélső), a harmadik hely a középtől balra eső (a nézőnek jobb szélső) hely,
 - ha háromnál több zászlót helyezünk el, akkor a fő hely a nézőnek bel oldalt eső első, s tőle jobbra csökkenő sorrendben következik a többi nemzeti zászló,
 - ha az árbocon sora úgy van kialakítva, hogy a középső árbocon kicsit magasabb a többinél, akkor az a fő hely és oda kell felvonni a nemzeti lobogót,
 - a nemzeti lobogó két árbocon esetén a szemben álló nézőnek balra essen. Ha több árbocon van egy épület tetején vagy előtte, a nemzeti lobogót, amennyire lehet, a középsőre húzzuk fel,
 - mindegyik külön árbocon, azonos magasságban, azonos méretűnek kell lennie, elsőség a hazai zászló illeti,
 - ha nem lehetséges az egyszerre történő felvonás és lehúzás, akkor a hazait kell elsőnek felhúzni és utolsónak levonni,
 - épület előtt, sportcsarnokban teljes körben álló nemzeti lobogók között a fő hely az épület bejáratával szemben van, a hazai zászlót illeti,
 - épület előtt, a bejárat két oldalán elhelyezett zászlósor esetén a fő hely a

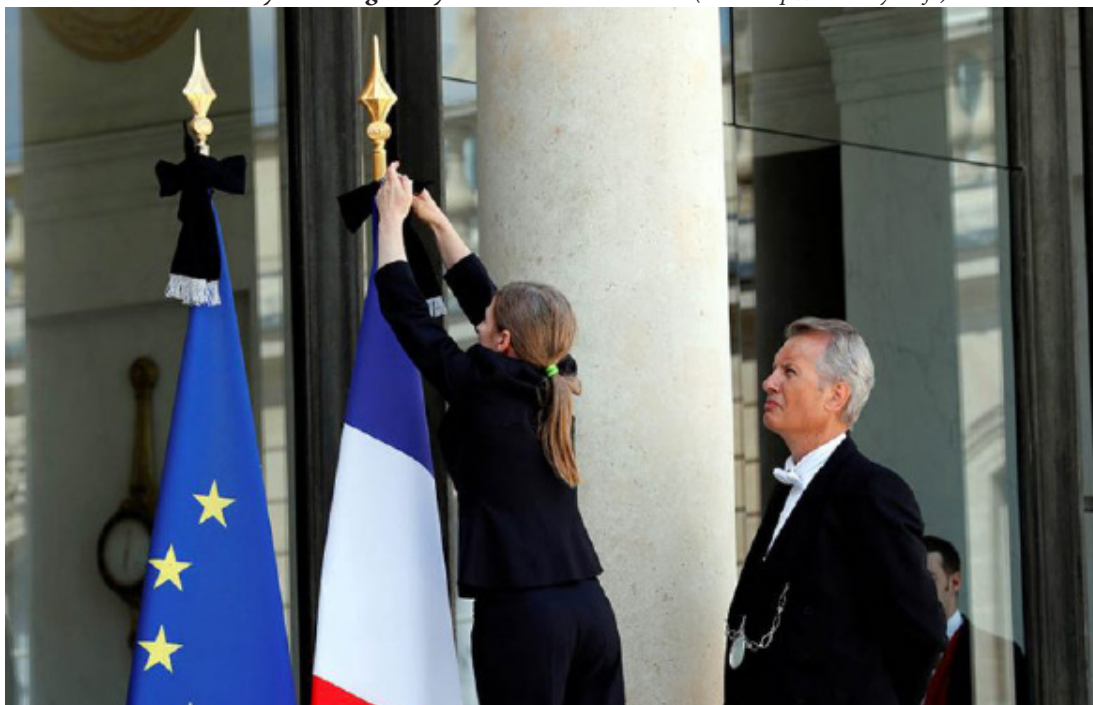
- bejárt (szemből nézve) jobb oldalán a legközelebbi, attól jobbra, – szemből nézve -- bal oldalon van a második hely és így tovább, csökkenő protokoll sorrendben, a bejáratától távolodva,
- V alaknál elől középen van a fő hely, a többi zászló pedig tőle jobbra–balra a fenti rendben nyílik a V betű nyitott szára felé,
 - ha egy teremben emelvény mögé vagy a szószék mögé teszünk zászlót, akkor azt függeszthetjük a szónok mögé a falra, vagy lelógathatjuk a szónok mögött jobbra (szemben ülő nézőknek balra).
 - ha az előadóterem sarkában un. talpas zászlót helyezünk el, annak a szónoktól balra, a nézők, a hallgatóság jobbjára kell eszen,
 - ha két rudas zászlót keresztezünk, általában a hazai rúdja kezdődik (a nézőnek) jobbra alul és maga a textil kerül balra felül, és a hazai zászló rúdja van a nézőkhöz közelebb.
 - több nemzeti lobogó, zászló esetén a nézőnek balra első helyen áll a hazai (első hely) a többiek csökkenő protokoll sorrendben következnek jobb felé, az utolsó helyre ismét helyezhetünk hazai lobogót, zászlót,
 - több, félkörben elhelyezett lobogó, zászló között a középső hely a fő hely, a hazai ide kerül,
 - ha menetben visznek nemzeti zászlókat egymás után, a hazai zászló van legelől,
 - ha több zászló alkot egy sort (arcvonal), javasolt, hogy a sor mindkét oldalán hazai zászló legyen, ha csak egy hazai zászló van, akkor középen vigyék, ha a zászlók páros száma miatt ez lehetetlen, akkor a menet jobb oldalán (a nézőnek balra),
 - ha több lobogó leng egy épületen, mindig a rangban elsőt húzzák fel először és vonják be utoljára,
 - két nemzeti lobogót sohasem vonunk fel egy árbocra.
 - **a zászlók színeinek helyes sorrendje** vízszintes sávozásnál fentről lefelé, függőleges sávozásnál balról jobbra, illetve az árbocrúdtól távolodva, kokárdánál pedig középtől kifelé halad.
- Az általános zászlórangsor:
 - Saját nemzeti lobogó
 - Más nemzeti lobogók (ábécésorrend, ha több is van)
 - Európa-zászló
 - Autonóm területek (pl. Anglia, Skócia, Wales vagy Flandria, Vallonia stb.)
 - Regionális, megyei, városi zászlók
 - Társulatok, klubok, iskolák, szervezetek zászlói.
 - Nem használható nemzeti zászló dekorációs vagy reklámcélokra, nem lehet sírba leereszteni sem.
 - A nemzeti zászló nem használható fel asztal, szék letakarására, ládák eltakarására vagy színpad aljának, tetejének takarására.
 - Nem tilos ugyan, de lehetőleg kerüljük el szobor, emléktábla avatásán lepelként való használatát.
 - A nemzeti színű szalag átvágásánál ügyeljünk arra, hogy az elvágott szalag ne kerüljön a földre.
 - A nemzeti zászlóra nem szabad tűzni, hímezni vagy írni. Aláíratni a zászlón hagyott szegélyt lehet úgy, hogy maga a zászló sértetlen maradjon.
 - Amikor a zászló tiszteletadás tárgya (pl. zászlófelvonás, díszmenet, díszszemle) minden-

kinek csendben felé kell fordulnia, a férfiak leveszik fejfedőjüket, a katonák tisztelegnek.

- A nemzeti címer és zászló kereskedelmi felhasználásához engedély szükséges.
- A megsérült, elhasználódott nemzeti zászlót, lobogót méltósággal kell megsemmisíteni. Ennek módja az elégetés, különösebb ceremónia nélkül.

e kötöttségek figyelembe vételével kell összeállítani. Ha egy rendezvényen más államok nemzeti jelképei, csapatzászlói is jelen vannak, akkor azokat a katonai szabályzatnak megfelelően kell elhelyezni. Gyakorlati példák alapján ez lehet a magyar csapatzászló és a csapat között, vagy a középben, a csapat előtt, a közönséggel szemben.

6. ábra. Gyászszalag elhelyezése nemzeti zászlón: (Fotó: <http://www.elysee.fr>)

A CSAPATZÁSZLÓ

A honvédség és a rendőrség egységei az egyedi letéteményesei azon nemzeti jelképnek, melyet csapatzászlónak nevezünk. E zászló a haza jelképe. Az egység legnemesebb hagyományait, kitüntetéseit, dicsőségét jeleníti meg, állandó őrzésre és tiszteletadásra, valamint a Himnusz eljátszása előtt külön felhívó jelre jogosult. Csak a köztársasági elnök mint a hadsereg főparancsnoka előtt tiszteleg.

A csapatzászlóhoz kötődő szabályozás sajátos és rögzített, attól eltérni nem lehet. Emiatt, ha egy rendezvényen jelen van, a szertartásrendet

7. ábra. Csapatzászló

ASZTALI ZÁSZLÓ

- Asztali zászlót szerződés, egyezmény aláírásakor, illetve ratifikációs okmányok kicserélésekor szoktak használni. A zászlók egyúttal jelölik az aláíró személyek helyét is.
- Tekintettel arra, hogy az asztali zászlók többnyire kicsinyített ún. keresztrudas zászlók, készítésénél előre tisztázni kell, hogy a zászlón levő címer, embléma ez esetben elfordulhat-e?

8. ábra. Asztali zászlók

GÉPKOCSIZÁSZLÓ

- Gépkocsizászlókat szoktak használni a nagykövetségi és követségi megbízólevél átadása alkalmával, valamint idegen államfő, esetleg más magas szintű személyiség (miniszterrel bezárólag) hivatalos látogatása alkalmával is.
- Ilyenkor az a szabály, hogy a vendég zászlója mindig a gépkocsi menetirány szerinti jobb oldalán tűzendő ki (fő hely, amelyik oldalon ül), a fogadó állam zászlója pedig a bal oldalon (ahol a fogadó állam képviselője ül).

- Ha a fogadó állam képviselője nem ül a gépkocsiban, akkor csak a vendég lobogóját tűzik ki.
- Saját nemzeti gépkocsizászlót a külképviselet gépkocsiján (Magyarországon kék DT-s rendszám) kizárólag a misszióvezető (id. ügyvivő is) használhat, a klasszikus diplomáciai gyakorlat szerint elvben csak akkor, ha hivatalos úton van.
- Gyakorlatilag azonban a gépkocsizászlót kitézik olyankor is, ha a külképviselet vezetője a gépkocsiban ül. (Ugyanis mindig hivatalos minőségben tekinthető.)
- Nem szabadna kitézni a gépkocsizászlót a misszióvezető gépkocsijára, ha a kocsiban nem tartózkodik a misszióvezető (pl. gépkocsivezető üres kocsival megy valahova érte, vagy felesége utazik a gépkocsiban, stb.).
- Maga a zászló 30x40 cm vagy 35x40 cm, melyet egy kb. 50 cm-es, a kocsiszekrényhez bajonettzárral rögzíthető rúdra szerelnek fel, az ahhoz csatlakoztatható, vele párhuzamos 30–35 cm-es csőre.
- Ha az államfőnek ún. személyes zászlója van, a nemzeti zászló helyett azt tűzik ki kocsijára.

9. ábra. Gépkocsizászló

NEMZETI SZÍNŰ SZALAG, VÁLLSZALAG

A nemzeti színeket szalag formában is hasonló tisztelet illeti meg, mint a nemzeti zászlót.

A vállszalagot hagyományosan a jobb vállon átvetve hordják, mivel eredetileg a viselő bal oldalán függő kardot tartotta. A színek sorrendjét jobboldalról és baloldaltól is a nyaktól kezdve a váll felé haladva számoljuk.

10. ábra. Nemzeti színű vállszalag

Azonban – főként hölgyek – viselik bal vállukon is.

11. ábra. Nemzeti színű vállszalag bal vállon viselve

KOSZORÚSZALAG

Hivatalos koszorúzási alkalmakra nemzeti színű koszorúszalagot helyezünk az alkalomhoz illő méretű és odaillő virágokból készült

koszorúra. Nemzeti ünnepen hivatalos magyar személyiség esetén szokás a magyar zászló színeit szerepeltetni a koszorún. Természetesen idegen nemzetbeliek (nagykövetelek, katonai attasék, vendég delegációk, diplomáciai testület) koszorújára saját nemzeti szalagjukat vagy semleges színű szalagot teszünk.

A szalag szövege a szemből bal száron lehet: „Kegyelettel emlékeznek” vagy temetésnél: „Kegyelettel búcsúzik”, a jobb száron: X.Y. és a hivatal, melyet visel. Önkormányzati köztudós megemlékezésen az önkormányzat vezetői esetében értelemszerűen az önkormányzat színei lépnek a nemzeti színek helyére.

12. ábra. Koszorú szalag

KOKÁRDA

A magyar kokárda az alábbi:

13. ábra. Magyar kokárda

A kör alakú kokárdánál a színeket belülről kifelé kell olvasni, a lelógó szalagoknál pedig balról jobbra.

14. ábra. A Juventus mezén az olasz kokárda (Fotó: Getty)

István Rend megújításaként - Magyarország érdekében tett legkiemelkedőbb különleges érdemek, kimagasló életművek, nemzetközi téren szerzett jelentős értékek elismerésére szolgál.

b) Magyar Corvin-lánc (a továbbiakban: Corvin-lánc) a magyar tudomány és művészet, valamint a magyar oktatás és művelődés fellendítése terén szerzett kimagasló érdemek elismerésére szolgál.

c) Magyar Becsületrend Magyarország és a nemzet érdekében teljesített kiemelkedő szolgálat vagy tanúsított hősiesség elismerésére szolgál.

15. ábra. A francia, a spanyol, az olasz és a német kokárdák

Download from
Dreamstime.com
This watermark comp image is for previewing purposes only.

ID 22438573
Nobeastsografie | Dreamstime.com

AZ ÁLLAMI KITÜNTETÉSEK

Magyarország Országgyűlése az állami szuverenitásból következően a kimagasló teljesítmények megbecsülésére és elismerésére az alábbi állami kitüntetéseket és rendjeleket (a továbbiakban: állami kitüntetések) alapítja, illetve megújítja:

a) Magyar Szent István Rend (a továbbiakban: Szent István Rend) – a Mária Terézia magyar királynő által 1764. május 5-én alapított Szent

d) Magyar Érdemrend és Magyar Érdemkereszt a nemzet szolgálatában, az ország fejlődésének elősegítésében, a haza érdekeinek előmozdításában és az egyetemes emberi értékek gyarapításában végzett kimagasló, példamutató tevékenység elismerésére szolgál.

Magyarország állami kitüntetéseit a miniszterelnök előterjesztésére a köztársasági elnök adományozza.

A Magyar Érdemkereszt adományozására a miniszter tesz javaslatot a miniszterelnöknek az előterjesztésre.

Külföldi állampolgár esetében a külpolitikáért felelős miniszter tesz javaslatot a miniszterelnöknek az előterjesztésre.

Magyar állampolgár számára külföldi állami kitüntetés viselését a külpolitikáért felelős miniszter előterjesztése alapján a köztársasági elnök megtilthatja.

Annak, akit bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen elítéltek – függetlenül attól, hogy az elítéléshez fűződő jogkövetkezmények alól mentesült-e –, csak kivételes méltánylást érdemlő esetben lehet kitüntetést adományozni.

Az állami kitüntetéseket a köztársasági elnök vagy személyes megbízottja adja át ünnepélyes körülmények között.

A kitüntetett az adományozást igazoló okiratot és igazolványt kap.

HIMNUSZ

A nemzeti Himnusz hazafias ének, mely Magyarországot, a magyar nemzetet jelképezi. Akkor éneklük, játsszák, ha tisztelegni kívánunk az országnak, a nemzeti zászló, vagy az országot képviselő személyiség előtt.

Magyarországon az alábbi esetekben játsszák:

- tisztelgés a zászló előtt,
- zászlófelvonás alatt,
- hősi emlékműnél koszorúzás előtt vagy után,
- az ünnepségek végén, ha előtte már nem hangzott el.

A magyar Himnusznak – bármilyen legyen a szertartásrend – magyarországi hivatalos rendezvényen egyszer el kell hangoznia. A magyar Himnusz magyar területen minden más nemzet himnuszáat előzi, egyetlen nemzet

és az európai himnusz sem játszható anélkül, hogy a magyar Himnuszt ne játszanák el.

- Önmagában kitüntetés átadása nem indokolja a Himnusz játszását.
- Polgári vagy katonai dísztemetés esetén Himnusz helyett inkább gyászindulók előadása indokolt.

Idegen államok himnusza akkor hangzik el Magyarországon, ha azok képviselői (államfői, civil vagy katonai vezetői) hivatalos látogatásra érkeznek és részét képezik valamely magyar szertartásnak (ünnepélyes fogadtatás katonai tiszteletadással), vagy valamely helyi ünnepségen (látogatás, közös megemlékezés stb.) vesznek részt.

Elvileg a külföldi himnusz csak akkor hangozhat el, ha az illető ország nemzeti zászlója jelen van, vagy úgy, hogy felvonják, vagy mint hivatalos jelkép. Mindig a külföldi himnuszt játsszák előbb, és másodikként a magyar Himnuszt.

Ha több nemzet jelképei vannak jelen, a himnusztokat magyar abc szerinti sorrendben kell játszani, utolsóként a magyar Himnuszt. A himnuszt elhangzása alatt a katonák tisztelegnek, a civilek fődetlen fővel feszesen állnak.

Az európai himnuszt többnyire az európai uniós vezetők jelenlétében játsszák és katonai alakulat jelenlétében egyáltalán nem. Ha katonai egység nincs jelen, játszható az ünnepség elején, vagy az egyperces csönd után, vagy a megemlékezés végén, de a nemzeti Himnuszt nem helyettesítheti, melyet – természetesen – szintén el kell énekelni vagy játszani.

INDULÓK ÉS ÉNEKEK

Lassúk, ünnepélyesek vagy gyorsak, arra szolgálnak, hogy ritmust adjanak az eseményeknek, az ünnepélyesség pillanatának, egy

menetoszlopnak vagy felvonulásnak. Egyes nemzeti ünnepekhez szorosan kötődnek indulók, nóták, énekek, melyek felidéznek az akkori események hangulatát. Ezek:

Himnusz:

Erkel Ferenc: Magyar Himnusz

Szózat:

Egressy Béni: Szózat

Indulók:

Népi dallamokból:

Rákóczi-induló (bevonulás, elvonulás)

Kraul Antal: Magyar díszmenet induló

Pécsi József: Katonavér induló

Egressy Béni: Klapka-induló

Dáv Péter: László Király-induló

Borsay Samu: Szamosmenti-induló

Erkel Ferenc: Hunyadi-induló

Lehár Ferenc: Delegáció-induló

Lehár Ferenc: Losonci-induló

Müller József: Kossuth-induló

Fricsai Richárd: Magyar vér induló

Figedy Sándor: Magyar lovassági induló

Müller János: Fejérváry induló

Fricsai Richárd: I. honvéd gyalogezred induló

Koszorúzózene:

Pécsi József: Kossuth emlékére (március 15-re)

Doppler–Dohos: Honfi dal (október 6-ra, 23-ra)

Fanfárok:

Felhívójel

Ünnepi szignál

Ébresztő jel

Magyar takarodó

Versek:

Petőfi: Nemzeti dal

Nóták:

Kossuth-nóta (március 15.)

Jól van dolga a mostani huszárnak

Gábor Áron rézágyúja

Kossuth Lajos táborában

A jó lovas katonának

Föl, föl vitézek ... (Klapka-induló)

Most jó lenni katonának

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Állami diplomáciai protokoll és szertartásrend. Kézikönyv: Átdolgozott és kibővített protokoll útmutató, (Szerk: Ambrus Jenő) Budapest, 2007.
2. Alvin Toffler (1993): Hatalomváltás. Tudás, gazdagság és erőszak a XXI. század küszöbén. Európa
3. Az Új Idők illemkódexe. Singer és Wolfner, 1930.
4. Baltasar Gracián: Az életbölcesség könyve. Kairosz.
5. Báró Knigge Adolf (1875): Érintkezés az emberekkel 1788. Franklin Társulat, Tizenötödik kiadás után
6. Domaniczky István (1880): Állami szertartások. Pesti Könyvnyomda Rt.
7. Dr. Réczey Ferenc, Pekáry Dagmar, Gondi Ferenc (1965): Etikett, társasélet, protokoll. Minerva
8. Gracian Boldisár (1770): Bölts és Figyelmetes Udvari Ember. Landerer Mihály, Pozsony
9. Művelt és udvarias ember a XX. században. Pesti Napló, Est lapok kiadása.
10. Nordau Miksa (1913): Konvencionális Hazugságok modern kultúréletünkben. Politzer Zsigmond és fia kiadása
11. Szabó István Andor (1990): Az úriember (A jó társaság szabályai). Légrády Testvérek 1931, Gondolat
12. Amy Venderbilt (1995): Complete Book of Etiquette. Doubleday
13. Debret's New Guide to Etiquette and Modern Manners. Headline Book Publishing; New Edition.
14. Dreimann David (1983): Das diplomatische Protokoll. Koehler und Amelang, Leipzig
15. E. Van den Bussche (2002): Manuel pratique pour le Protocole. UGA Heule
16. Graf Finck von Finckenstein (2005): Protokollarischer Ratgreber. Bundesanzeiger Verlag, Köln
17. Jacques Gandouin (1989): Guide des Bonnes Manieres et du Protocole en Europe. Fixot
18. Jacques Gandouin (2001): Guide du Protocole et des Usages. Stock
19. Jean Serres (2005): Manuel pratique de protocole. Éd. de la Bièvre. France
20. Marie-France Lecherbonnier (2001): Le Protocole. Histoire et Coulisses, Perrin
21. Massimo Sgrelli (2000): IL CERIMONIALE. Il cerimoniale moderno e il protocollo di Stato. Master Edizioni
22. Maximes Sur Le Devoir Des Rois Et Le Bon Usage De Leur Autorite. Pierre Barral, 1754.
23. Protocol The Complete Handbook of Diplomatic, Official and Social Usage. Durban House Publishing Company Inc.m 2002.
24. Robert Hickey (2013): Honor & Respect The Official Guide to Names, Titles, and Forms of Adress. The Protocol School of Washington
25. Sabine Denuelle (1992): Le savoir vivre. Larousse
26. Satow's Guide to Diplomatic Practice. Sixth Edition. Edited by Sir Ivor Roberts. Oxford University Press, 2011.
27. US Protocol/Ambassador Mary Mel French. Rowman&Littlefield, 2010.

Л 67 LIMES. Науковий вісник Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці II. 2018/Том V. Редакційна колегія: Ільдико Орос (головний редактор), Єлизавета Молнар Д (відповідальний редактор) [та ін.] – Берегове–Ужгород: ЗУІ ім. Ф.Ракоці II – ТОВ «РІК-У», 2018. – 220 с. (угорською, українською та англійською мовами)

ISSN 2411-4081

Науковий вісник «LIMES» засновано у 2014 році та видається за рішенням Вченої ради Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці II. У науковому віснику публікуються наукові статті викладачів та студентів Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці II, а також дослідження українських та іноземних учених угорською, українською та англійською мовами. Цей том «LIMES» об'єднує праці з економіки, математики, фізики, біології, педагогіки, історії та суспільствознавства.

УДК 001.89(058)

Наукове періодичне видання

LIMES

Науковий вісник
Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці II

2018 р.
Том V

**Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ №20762-10562P від 08.05.2014 р.**

*Рекомендовано до друку Вченою радою Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці II
(протокол № 5 від 19.12.2018 р.)*

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Ільдико Орос, кандидат педагогічних наук (кафедра педагогіки та психології, ЗУІ ім. Ф. Ракоці II)

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ РЕДАКТОР:

Єлизавета Молнар Д, доктор філософії з гуманітарних наук, спеціальність «історія»
(кафедра історії та суспільних дисциплін, ЗУІ ім. Ф. Ракоці II)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Адальберт Бовді, доктор фізико-математичних наук, професор
(кафедра математики та інформатики, ЗУІ ім. Ф. Ракоці II)

Адальберт Рац, доктор філософії з природничих наук, спеціальність «науки про землю: петрологія»
(кафедра історії та суспільних дисциплін, ЗУІ ім. Ф. Ракоці II)

Бейла Надь, кандидат біологічних наук, доцент (кафедра біології та хімії, ЗУІ ім. Ф. Ракоці II)

Віра Протопопова, доктор біологічних наук, професор (кафедра біології та хімії, ЗУІ ім. Ф. Ракоці II)

Золтан-Шандор Варга, доктор біологічних наук, професор-емерит
(кафедра еволюційної зоології та біології людини, Дебреценський університет)

Йосип Молнар, кандидат географічних наук (кафедра географії та туризму, ЗУІ ім. Ф. Ракоці II)

Лорант-Денеш Давід, габілітований доктор у галузі «регіональні науки», професор
(Інститут економіки та розвитку регіонів, Університет ім. Святого Іштвана)

Маргарета Кейс, кандидат історичних наук (кафедра філології, ЗУІ ім. Ф. Ракоці II)

Марія Ген, кандидат біологічних наук, габілітований доктор у галузі «науки про довкілля»
(кафедра ботаніки, Університет ім. Святого Іштвана)

Олександр Бергхауер, кандидат географічних наук (кафедра географії та туризму, ЗУІ ім. Ф. Ракоці II)

Роберт Бачо, доктор економічних наук (кафедра обліку і аудиту, ЗУІ ім. Ф. Ракоці II)

Юрій Жигуц, доктор технічних наук, професор (кафедра математики та інформатики, ЗУІ ім. Ф. Ракоці II)

ВІДПОВІДАЛЬНИ ЗА ВИПУСК:

Василь Брензович, кандидат історичних наук (Благодійний фонд за ЗУІ)

ТЕХНІЧНЕ РЕДАГУВАННЯ: Олександр Добош

ВЕРСТКА: Вікторія Товтін, Олександр Добош

КОРЕКТУРА: Ільдико Гріца-Варцаба, Томаш Врabelь, Олександр Кордонець

ОБКЛАДИНКА: Ласло Веждед

УДК: Бібліотечно-інформаційний центр «Опацої Черє Янош» при ЗУІ ім. Ф. Ракоці II

За зміст опублікованих статей відповідальність несуть автори.

Друк наукового вісника здійснено за підтримки уряду Угорщини.

Засновник: Благодійний фонд Закарпатського угорського педагогічного інституту (від 2016 року Благодійний фонд За Закарпатський угорський інститут)

Видавництво: Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II (Адреса: пл. Кошута 6, м. Берегове, 90202. Веб-сторінка: www.kmf.uz.ua Електронна пошта: foiskola@kmf.uz.ua Тел.: (00 380-3141) 4-28-29) та ТОВ «РІК-У» (Адреса: вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88000. Електронна пошта: print@rik.com.ua)

Поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»

Шрифти «Times New Roman» та «Minion pro».

Папір офсетний, щільністю 80 г/м². Ум. друк. арк. 25,6. Формат 60x84/8.

Замовл. № 313. Тираж 300.